

Zo thuis mogelijk in Haarlemmermeer

Uitvoeringsprogramma Opvang, Wonen en Herstel
2024-2027

gemeente
Haarlemmermeer

Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk

Gemeente Haarlemmermeer

Postbus 250

2130 AG Hoofddorp

Telefoon 0900 1852

E-mail info@haarlemmermeer.nl

Internet www.haarlemmermeer.nl

september 2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Context.....	5
	2.1 Wmo en richtlijnen van het Rijk	5
	2.2 Het Regionaal kader, de regionale paragraaf en beleidskader sociaal domein	7
	2.3 Overige relevante domeinen	7
3	Relevante ontwikkelingen.....	9
	3.1 Krapte op de woningmarkt en onvoldoende passende woningen voor de doelgroep	9
	3.2 Acceptatie en inclusie vraagt om verandering in houding van iedereen	9
	3.3 Stijging kosten levensonderhoud	
	3.4 Toename in zorgvraag en personeelstekorten	9
	3.5 Conclusies ten aanzien van deze ontwikkelingen	9
4	Ambities, beleidsdoelen en activiteiten	11
	4.1 Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen een zo gewoon mogelijk leven leiden in hun eigen wijk	11
	4.2 Inwoners met een psychische kwetsbaarheid krijgen (met gezin, netwerk) passende en toegankelijke zorg en ondersteuning zodra het nodig is	14
	4.3 Inwoners met psychische kwetsbaarheid hebben een eigen plek, zo thuis als mogelijk, ondersteunend aan het herstelproces	17
	4.4 Inwoners hebben meer kans op een woning door (tijdelijke) woonoplossingen	20
5	Financiën en planning	22
6	Monitoring en evaluatie	26
	Bijlage 1: Regionale paragraaf	28
	Bijlage 2: Afkortingen	32
	Bijlage 3: Indicatoren centrumgemeente	35
	Bijlage 4: Onderzoeken Ambulantisering en Regionalisering van MO en BW in de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer vierde en vijfde meting	36

1. Inleiding

Begin 2022 is het 'Regionaal kader Opvang, Wonen en Herstel 2022 tot en met 2027' vastgesteld door de regiogemeenten van Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer (2021.0002925). In dit kader zijn twee ambities geformuleerd. We zetten de inwoner met psychische kwetsbaarheid en een huisvestingsvraagstuk '*centraal*' en organiseren de ondersteuning '*zo thuis mogelijk*'. Deze ambities sluiten aan bij het advies 'Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis' en bij het Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een thuis' van december 2022. De regiogemeenten hebben daarnaast in 2024 een regionale paragraaf omschreven waaraan gezamenlijk gewerkt gaat worden en welke aandachtsgebieden en activiteiten prioriteit krijgen in 2024- 2025. (zie bijlage 1)

Het uitvoeringsprogramma Opvang, Wonen en Herstel 2024 –2027 'Zo thuis mogelijk in Haarlemmermeer' dat voor u ligt is de lokale vertaling van het regionale kader en sluit aan bij de regionale paragraaf. Hierin wordt beschreven welke ambities we voor Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) hebben, afgestemd op de situatie en randvoorwaarden in onze gemeente. We geven aan welke activiteiten we willen realiseren in 2024 en 2025, in aansluiting op de regionale paragraaf. Halverwege 2025 zal een voorstel volgen met de activiteiten voor 2026 en 2027, waarmee we goed aan kunnen sluiten op de ontwikkelingen die er landelijk, landelijk, regionaal en lokaal in het sociaal domein en het gebied van Opvang, Wonen en Herstel zijn.

De doelgroep van BW en MO kan omschreven worden als volwassenen, gezinnen en jongvolwassenen die door psychisch en/of psychosociale problemen, al dan niet in combinatie met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB), zorgmijdend gedrag of actief middelengebruik (nog) niet in staat zijn om zelfstandig zonder begeleiding te wonen.

Het uitvoeringsprogramma is mede tot stand gekomen op grond van (landelijke) onderzoeken en beleidsprogramma's, gesprekken met ketenpartners en de Participatieraad, een zelfregiecentrum, jongerenervaringscoaches en een organisatie die werkt vanuit ervaringsdeskundigheid. Daarnaast is gebruik gemaakt van bevindingen van inwoners over MO en BW in onze regio uit het vierde en vijfde onderzoek Ambulantisering en Regionalisering van MO en BW (zie bijlage 4).

2. Context

Het uitvoeringsprogramma Opvang, Wonen en Herstel 2024-2027 Haarlemmermeer heeft als basis:

- De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en richtlijnen van het Rijk over bestrijden dakloosheid;
- Het Regionaal kader Opvang, Wonen en Herstel 2022 tot en met 2027 en het algemeen beleidskader voor het sociaal domein 2023-2030 'Meedoen mogelijk maken in Haarlemmermeer', de Regionale paragraaf van BW en MO voor 2024-2027 en de aanbestedingsleidraad voor de Inkoop BW en MO;
- Overige relevante domeinen zoals wonen, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de Gezond en Actief leven aanpak (GALA).

2.1 Wmo en richtlijnen van het Rijk

Wmo

Gemeenten hebben als taak BW en MO op basis van de Wmo te bieden. In de Wmo staat over BW onder andere het volgende:

Artikel 1.1.1

wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving;

Artikel 1.2.1

Beschermd wonen, te verstrekken door het college van de gemeente tot welke hij zich wendt, voor zover hij in verband met psychische of psychosociale problemen niet in staat is zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving;

Voor MO geldt het artikel 1.1.1 van de Wmo:

Opvang: onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van relationeel geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving;

Doordecentralisatie beschermd wonen

In het rapport 'Van beschermd wonen naar een beschermd thuis' van de commissie Dannenberg (2015) wordt geadviseerd dat gemeenten voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid zorg op maat en dichtbij organiseren. Zij kunnen daardoor met verschillende woonvarianten zo gewoon mogelijk wonen in hun eigen omgeving en in de buurt van hun sociale netwerk. 'Doe zoveel lokaal wat kan, doe regionaal wat moet'. Deze ambulantiseringsopgave geldt voor zowel BW, MO als Vrouwenopvang.

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor BW van mensen met een psychische kwetsbaarheid op basis van de Wmo. Gezamenlijk vormen de gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Velsen en Zandvoort (de regiogemeenten) de BW en MO regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer (de regio). De financiering van BW en uitvoering vindt voor de regio op dit moment nog plaats via de centrumgemeente Haarlem.

Op basis van het advies 'Van beschermd wonen naar een beschermd thuis' is door het Rijk de doordecentralisatie van BW in gang gezet. Het Rijk heeft de intentie om deze middelen uit te keren aan alle gemeenten, op basis van een nieuw verdeelmodel. Daarnaast is het plan de wet Woonplaatsbeginsel voor BW in te voeren. Hiermee worden de acht regiogemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering en financiën van BW voor hun inwoners. De financiële verantwoordelijkheid voor het beschermd wonen zal met een ingroeipad van 10 jaar geleidelijk naar de regiogemeenten worden overgedragen. Het is mede door de val van het kabinet

nog niet duidelijk wat het tijdpad is en wat de consequenties zijn van het nieuwe verdeelmodel. Mogelijk gaat de wijziging in vanaf 1 januari 2026. De centrumgemeente houdt nog verantwoordelijkheid voor de inwoners die voor de wetswijziging een indicatie voor beschermd wonen hebben gekregen.

De regio bereidt zich al enige tijd voor op deze doordecentralisatie. In januari 2024 is het Gemeenschappelijke Orgaan (GO) voor BW vastgesteld met bestuurlijke deelname vanuit de 8 gemeenten. De regio heeft afspraken gemaakt om gezamenlijk op de uitvoering van het BW te gaan sturen. Het gaat om afspraken over 1) sturing, 2) taken, 3) financiën en 4) overige bepalingen zoals looptijd, en toe- en uittreding in het GO. De af te sluiten overeenkomsten zullen vanuit dit GO worden beheerd.

Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis

De centrumgemeente Haarlem is eveneens verantwoordelijk voor de financiering en uitvoering van MO op basis van de Wmo van dakloze inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Het Rijk heeft in december 2022 met het Nationaal Actieplan Dakloosheid: 'Eerst een Thuis' haar doelstellingen kenbaar gemaakt, waaronder de ambitie dakloosheid in 2030 opgelost te hebben. Uit onderzoek is gebleken dat het terugdringen van dakloosheid het meest succesvol is wanneer rigoureuze keuzes worden gemaakt in het denken over dakloosheid. Het voorkomen dat mensen dakloos raken én het zo snel mogelijk krijgen van een nieuw stabiel thuis staan centraal, in plaats van gerichtheid op MO. Om dat te bereiken is Housing First één van de genoemde randvoorwaarden. Daarnaast zijn het scheiden van wonen en zorg, het inzetten van ondersteuning nabij en de inzet van ervaringsdeskundigheid belangrijke leidende principes. MO zou alleen in uiterste gevallen noodzakelijk en altijd kortdurend moeten zijn. Om het beëindigen van dakloosheid in 2030 te bereiken vormen de volgende leidende principes het kompas om de komende jaren het beleid aan te toetsen:

1. Versterken bestaanszekerheid: borging van het bestaansminimum;
2. Preventie: voorkomen dakloosheid is altijd het beste;
3. Wonen Eerst: iedereen een eigen woonplek met ondersteuning op maat;
4. Integraal werken in de uitvoering: regie, snelheid en menselijke maat;
5. Geen beleid zonder ervaringskennis: beleid wordt gemaakt, getoetst en uitgevoerd met mensen met ervaringskennis;
6. Inclusieve aanpak: aandacht voor jongeren, LHBTIQ+ en dakloze EU-burgers .

Het programma 'Een thuis voor iedereen' is als tweede van de zes programma's onder de Nationale Woon- en Bouwagenda onlosmakelijk verbonden met het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Dit programma heeft als doel te zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor alle aandachtsgroepen – waaronder dakloze mensen- met een evenwichtige verdeling over gemeenten en met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. De opgave vanuit het programma 'Een thuis voor iedereen' wordt verankerd in de Wet versterking regie volkshuisvesting. Hierin wordt meer regie genomen door het Rijk en worden gemeenten bij wet verplicht te werken aan volkshuisvestingsprogramma's met daarin woonzorgvisies, deze woonzorgvisies regionaal af te stemmen en de verplichting om aandachtsgroepen op te nemen in hun urgentieregeling.

De centrumgemeente en acht bijbehorende regiogemeenten werken samen aan het terugdringen van dakloosheid. De centrumgemeente blijft verantwoordelijk voor het uitvoeren van de MO zo lang dit nodig is. De doelgroep van MO waar de centrumgemeente de opvang voor uitvoert is volgens regionale afspraken vanaf 1 juli 2024 niet meer beperkt tot de OGGZ-doelgroep zoals dat tot nu toe was afgesproken in de regio. De MO is voor de doelgroep die behoort tot de Wmo. Dat wil zeggen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid die dakloos zijn of geen veilige plek hebben om te wonen en die niet in staat zijn om zelfstandig of met behulp van hun netwerk zich staande te houden in de maatschappij. Alle gemeenten zijn aan zet wat betreft preventie van dakloosheid en passende huisvesting voor iedereen met ondersteuning op maat.

2.2 Het Regionaal kader, regionale paragraaf en beleidskader sociaal domein

Met het 'Regionaal kader Opvang, Wonen en Herstel 2022 tot en met 2027' hebben de acht gemeenten in onze regio vorm gegeven aan de ingezette beweging om de inwoner met psychische kwetsbaarheid zo thuis mogelijk te ondersteunen. We willen de cliënt centraal stellen en zoveel mogelijk in de wijk ondersteunen naar een zo zelfstandig mogelijk leven. Dit kader betreft zowel BW, MO als Vrouwenopvang.

De doelgroep van BW en MO kan omschreven worden als volwassenen, gezinnen en jongvolwassenen die door psychisch en/of psychosociale problemen, al dan niet in combinatie met een LVB, zorgmijdend gedrag of actief middelengebruik (nog) niet in staat zijn om zelfstandig zonder begeleiding te wonen.

De hoofdpoging voor het regionaal kader van BW en MO sluit hierbij aan:

Voor alle cliënten BW en MO willen we werken aan zo gewoon mogelijk wonen met herstelondersteuning gericht op inclusie, volwaardig burgerschap, participatie, zelfredzaamheid en informele steun in de lokale omgeving.

Daarbij willen we dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid 'centraal staan' en 'zo thuis mogelijk' kunnen wonen en in de buurt van hun sociale netwerk. De regiogemeenten hebben daarnaast in een regionale paragraaf omschreven waaraan gezamenlijk gewerkt gaat worden en welke aandachtsgebieden en activiteiten prioriteit krijgen in 2024 - 2025. (zie bijlage 1)

In 2023 is in onze gemeente het algemeen beleidskader voor het sociaal domein 2023-2030 'Meedoen mogelijk maken in Haarlemmermeer' (beleidskader sociaal domein 2023) vastgesteld. De focus ligt op inwoners in een kwetsbare positie, met als doelen:

- Meedoen stimuleren
- Bestaanszekerheid herstellen
- Kansengelijkheid vergroten
- Gezond leven makkelijker maken

Elke kwetsbare inwoner is uniek en heeft een unieke ondersteuningsvraag ten aanzien van het wonen en het herstellen. Dit vraagt om een kanteling van de huidige 'zorgmodus', meer persoonsgericht, meer uitgaan van de mogelijkheden in plaats van de beperkingen, met ook ondersteuning van naasten. We willen werken vanuit de behoeften van een cliënt, meer aandacht voor de menselijke maat en werken volgens het model van positieve gezondheid. De ondersteuning is altijd gericht op zoveel mogelijk zelfredzaamheid op alle levensdomeinen en op 'eigen kracht' leren ontwikkelen en inzetten. Wij vinden dat onze inwoners moeten kunnen rekenen op:

- Voldoende, toegankelijke en kwalitatief goede (individuele) zorg en ondersteuning.
- Voldoende, toegankelijke en kwalitatief goede (algemene) voorzieningen.

2.3 Overige relevante domeinen

We zien vooral relevante raakvlakken met:

- De Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 (2021.0003036), met name waar het gaat om de thema's gezondheid, concreet het stimuleren van (de inrichting van) een gezonde leefomgeving en welzijn.
- Woningbouwontwikkeling, voor het uitvoeren van ons woonbeleid. Denk aan het op te stellen volkshuisvestingsprogramma, het Woonbeleidsprogramma 2019-2025 (2019.0058049), onze Visie Wonen en Zorg (2017.0026227), de nota Huisvestingsopgave wonen met zorg (2022.0000403) en het manifest Samen leven, wonen en zorgen in Haarlemmermeer. Maar ook voor het bieden van bestaanszekerheid (een dak boven je hoofd).

- Onderzoek Companen Huisvesting kwetsbare doelgroepen.
- Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief leven aanpak (GALA).
- Onze dienstverleningsprincipes: makkelijk, betrouwbaar, menselijk en verbonden.
- Wet Langdurige Zorg (Wlz) en Wet verplichte ggz (Wvggz)
- Pilot 'Vroeg erop af' en het voorkomen van huisuitzettingen.
- Minimaregelingen en bijzondere bijstand, goed vindbaar voor onze inwoners.
- De aanpak van (sociale) veiligheid.
- Programma Veiligheid, het waarborgen van zorg en veiligheid van kwetsbare personen.
- Gebiedsprogramma's.
- De geografische en demografische kenmerken vragen een specifieke aanpak in het realiseren van BW. Daarbij vragen de volgende punten aandacht:
 - Haarlemmermeer is een uitgestrekte gemeente met grote en kleine kernen, met verschillende niveaus voor sociale cohesie;
 - De demografische ontwikkelingen met als belangrijk aandachtspunt dat er relatief veel jongvolwassenen in de gemeente Haarlemmermeer zijn en
 - De verdeling van corporatiewoningen over de gemeente die vaak meest passend zijn voor BW en MO en in- en doorstroom van deze woningen.

3. Relevante ontwikkelingen

Gebeurtenissen en ontwikkelingen in de maatschappij hebben invloed op het uitvoeringsprogramma. Hieronder worden belangrijke ontwikkelingen en conclusies weergegeven.

3.1 Krapte op de woningmarkt en onvoldoende passende woningen voor de doelgroep

'Zo thuis mogelijk' onderstreept het belang dat inwoners zo veel en zo lang mogelijk thuis passende ondersteuning (beschermd thuis) krijgen. De huidige opgave van BW en MO is voor een belangrijk deel een woonvraagstuk. Door de krapte op de woningmarkt is het moeilijk voor inwoners die dakloos worden of zijn om een woning te vinden. Er is een tekort aan plekken voor verschillende woonvormen van BW en MO waardoor er wachtlijsten zijn. De woningmarkt bemoeilijkt de door- en uitstroom vanuit de verblijfslocaties. Dit zorgt voor druk op de MO en BW. We hebben als regiogemeente met de doordecentralisatie van BW en het nationaal plan van aanpak dakloosheid nog meer verantwoordelijkheid voor het oplossen van de woon- en zorgvraagstukken van inwoners met een psychische kwetsbaarheid.

Inzet is dat regio's op basis van hun woon-zorgvisies en de regionale aanpak dakloosheid stappen zetten om enerzijds de MO af- en om te bouwen en anderzijds woonplekken met begeleiding creëren. Opvang zal nodig blijven, maar wordt tot het minimum beperkt en alleen als kortdurende noodvoorziening. Zolang opvang nodig is houden opvanginstellingen, gemeenten en het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) oog voor de kwaliteit van deze voorzieningen.

De Wet versterking regie op de volkshuisvesting is 7 maart 2024 naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze wet treedt volgens planning eind 2024 in werking. Met deze wet worden gemeenten verplicht om een volkshuisvestingsprogramma op te stellen. Hierin moeten ook de woon-, zorg- en ondersteuningsbehoeften van alle aandachtsgroepen en de regionale afstemming zijn opgenomen. De uitgangspunten van het voorliggende uitvoeringsprogramma worden meegenomen bij het volkshuisvestingsprogramma. In Haarlemmermeer hebben we eerder al onderzoek gedaan naar de opgave voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen in onze gemeente (Onderzoek Huisvestingsopgave Wonen met Zorg Haarlemmermeer, augustus 2020, Companen). Voor de doelgroep zal het vooral gaan om goedkopere sociale huurwoningen.

Daarnaast is er in onze gemeente een samenwerkingsverband tussen woningcorporaties, zorgaanbieders, gemeente en zorgkantoor. Met genoemd onderzoek en de samenwerking hebben we twee instrumenten om in te zetten voor de realisatie van de benodigde woningen en voorzieningen voor kwetsbare groepen.

3.2 Acceptatie en inclusie vraagt om verandering in houding van iedereen

Het realiseren van het centrale uitgangspunt 'zo thuis en lokaal mogelijk' vraagt om acceptatie en inclusie van mensen met psychosociale kwetsbaarheden van alle betrokken partijen. Om woonzorgtrajecten voor inwoners te realiseren en te zorgen voor een goede communicatie met en inbedding in de wijk, is dit punt opgenomen in dit programma. Acceptatie en inclusie in de wijk of kern vraagt een goed plan en een zorgvuldig proces van implementatie.

3.3 Stijging kosten levensonderhoud en complexe samenleving

De samenleving wordt onder andere door digitalisering steeds complexer. Stijgende kosten voor vaste lasten en levensmiddelen kan tot gevolg hebben dat inwoners financieel in de knel komen en zelfs leiden tot dakloosheid. Stress van inwoners door gebrek aan overzicht en geldzorgen heeft een negatieve invloed op herstel, gezondheid en het vermogen om zelfstandig tot oplossingen te komen.

3.4 Toename in zorgvraag en personeelstekorten

De laatste jaren is er sprake van een toename in de zorgvraag en een tekort aan personeel in de zorg. Er liggen meerdere oorzaken aan de grotere zorgvraag ten grondslag, zoals de complexere samenleving en vergrijzing van de bevolking. De partners uit onze regio waarschuwen er voor dat voor wie dat nodig is 'zo thuis mogelijk'

niet gerealiseerd kan worden als er onvoldoende personeel is om inwoners te begeleiden en onvoldoende woningen zijn waar zij kunnen wonen. Aan deze aspecten werken we onder andere met het Integraal Zorgakkoord (IZA) samen met alle zorgpartijen om de zorg effectief en betaalbaar te houden. Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) werken we samen met partners aan een optimale omgeving om burgers te helpen gezond te blijven. Door afstemming tussen verschillende instellingen en instituten is er verbinding tussen de twee akkoorden.

3.5 Conclusies ten aanzien van deze ontwikkelingen

Bovenstaande ontwikkelingen hebben invloed op inwoners die niet zelfredzaam zijn en door (dreigende) dakloosheid, psychische problematiek en/of ten gevolge van relationeel geweld niet langer zelfstandig kunnen wonen. In 2023 had de regio ongeveer 550 plekken voor verschillende vormen van beschermd wonen op basis van de Wmo. In Haarlemmermeer waren er zo'n 140 plekken voor beschermd en beschut wonen. In de regio waren er 420 nieuwe trajecten MO in de regio, waarvan 52 voor Haarlemmermeerse inwoners. Gebleken is dat er nog wachtlijsten zijn voor opvang- en woonplekken voor complexe doelgroepen. De in-, door- en uitstroom van inwoners bij BW en MO vragen aandacht. Tekort aan personeel in de zorg, wachtlijsten en zorgmijdend gedrag van de inwoners maakt de overdracht naar de organisatie die de meest passende zorg biedt soms moeilijk. De uitstroom is met de voorrangsregelingen, waaronder de Opstapregeling sterk verbeterd, maar de wachttijden voor deze woningen zijn nog gemiddeld zes maanden.

De doordecentralisatie van BW en de landelijke aanpak van dakloosheid bieden een kans om samen met gemeenten en partners deze problematiek regionaal en lokaal op te pakken en de gewenste zorg op maat, dichtbij de inwoners te organiseren. Dit doen we door samenwerking met gemeenten in het GO voor de doordecentralisatie van BW, de regionale aanpak van dakloosheid en de regionale inkoop van BW en MO. Daarbij geldt 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. Wanneer de ondersteuningsbehoefte complex, langdurig en/of zwaar is, kunnen cliënten vaak beter terecht in regionale (woon-)voorzieningen.

Voor het succesvol uitvoering geven aan de doelstellingen 'inwoner centraal' en 'zo thuis mogelijk', is een groot aantal samenwerkingswerkingspartners betrokken. Dit vraagt van aanbieders een sterk samenwerkend vermogen om effectief af te stemmen, samen ondersteuningsmogelijkheden te ontwikkelen en tot nieuwe oplossingen te komen. Er is daarbij een dekkend zorgaanbod nodig en de zorg moet (deels) anders georganiseerd worden. We zetten in op duidelijke samenwerkingsafspraken met de (zorg)partners in de regio en wordt de komende jaren gewerkt aan een ontwikkelagenda. Met de ontwikkeling van uitvoeringsprogramma's werken gemeenten op hun niveau om de inwoner met psychische kwetsbaarheid zo thuis mogelijk te ondersteunen.

4. Ambities, beleidsdoelen en activiteiten

Het regionaal kader, de regionale paragraaf en het algemene beleidskader sociaal domein bieden de basis om de lokale uitvoering van BW en MO vorm te geven. Op basis hiervan komen we met het uitvoeringsprogramma tot de onderstaande vier ambities en beleidsdoelen voor de periode van 2024 tot en met 2027 en tot de bijbehorende activiteiten in 2024 en 2025. Daarbij leggen we bij de uitvoering de link met gebiedsprogramma's, met aandacht voor de specifieke thematiek van jongeren tussen 18 en 23 jaar en gezinnen met meervoudige problematiek:

Tabel 1 Ambities en beleidsdoelen
Ambitie 1. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen een zo gewoon mogelijk leven leiden in hun eigen wijk
a Wijk waar iedereen Welkom is b Preventieactiviteiten: zo thuis mogelijk en voorkomen dakloosheid
Ambitie 2. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid krijgen (met gezin, netwerk) passende en toegankelijke zorg en ondersteuning zodra het nodig is
a Realiseren laagdrempelige en zo integraal mogelijke toegang BW/MO b Passend en samenhangend zorgaanbod, lokale wmo-ondersteuning en sociale basis voor de inwoner
Ambitie 3. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid hebben een eigen plek, zo thuis als mogelijk, ondersteunend aan het herstelproces
a Faciliteren realisatie van (woon) tussenvoorzieningen, beschermd wonen en MO en zo mogelijk spreiden in regio en over gebieden b Beschermd thuis c Housing First d Duurzame uitstroom bevorderen
Ambitie 4. Inwoners hebben meer kans op een woning door (tijdelijke) woonoplossingen
a Faciliteren van (tijdelijke) woonoplossingen

4.1 Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen een zo gewoon mogelijk leven leiden in hun eigen wijk

De meeste inwoners met een psychische kwetsbaarheid wonen het liefste thuis en zelfstandig en over het algemeen kán dit ook met algemene voorzieningen of reguliere maatwerkvoorzieningen. Al naar gelang hun behoefte en de omgeving zetten we daarbij extra in op preventie, vroegsignalering en inclusie. Door te werken aan sociale inclusie neemt de kans dat inwoners een beroep hoeven te doen op hulpverlening af.

a Wijk waar iedereen welkom is

W in de wijk: collectieve aanpak en individuele aanpak

We willen in Haarlemmermeer toegankelijke wijken waar iedereen zich thuis kan voelen en investeren in een outreachende aanpak en bemoeizorg. Met de aanpak W in de wijk bouwen we aan een netwerk van organisaties en vrijwilligers op wijk- en buurtniveau. Het netwerk draagt uit dat alle mensen erbij horen, ook als hun gedrag niet goed begrepen of 'verstaan' wordt door hun omgeving. Dit vraagt iets van de lokale samenleving en de sociale basis: mensen de ruimte geven en daar waar nodig een steuntje in de rug bieden. Binnen de aanpak W in de wijk volgen we twee sporen.

Via een collectieve aanpak geven we voorlichting en werken we samen met ervaringsdeskundigen aan meer begrip voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid in de wijk. Vanuit GGZ inGeest coachen/trainen twee ambulant begeleiders/verpleegkundigen professionals, bewoners en vrijwilligers in de omgang met inwoners met 'onbegrepen' gedrag. Zo proberen we onbegrepen gedrag begrijpelijk en inzichtelijk te maken en handvatten te bieden voor de dagelijkse praktijk in bijvoorbeeld activiteiten in dorpshuizen.

Daarnaast zet een coördinator van een organisatie die werkt vanuit ervaringsdeskundigheid kleinschalige activiteiten in de wijk op voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Op deze plek voelen de deelnemers zich gezien en gehoord en is er aandacht voor het herstel.

In het IZA zijn de inzet van ervaringsdeskundigen en laagdrempelige inloopplekken voor mensen met psychische kwetsbaarheid belangrijke pijlers. Ervaringsdeskundigen zijn in staat om hun ervaring professioneel in te zetten om inwoners te helpen in hun herstelproces. Een laagdrempelige, vrij toegankelijke veilige plek voor ontmoeting en ontwikkeling voor de doelgroep wordt door de ervaringsdeskundige inwoners als zeer belangrijk genoemd.

Op individueel niveau zorgen we ervoor dat professionals vanuit sociaal domein, politie, woningbouwvereniging, zorgorganisaties en gemeente snel kunnen schakelen wanneer bijvoorbeeld buurtbewoners zich zorgen maken over hun burens. De welzijnscoach van stichting MeerWaarde gaat in gesprek met de wijknetwerken en vraagt aandacht en zorg voor de inclusie van inwoners met een psychische kwetsbaarheid. De welzijnscoach is in dit project de verbindende factor.

De inzichten die het project ons heeft opgeleverd worden bij de in thematafel GGZ van IZA bij de werkgroep Laagdrempelige steunpunten uitgewerkt in een aanpak die aansluit bij de sociale basis in Haarlemmermeer.

Concrete activiteiten

- Project W in de wijk dat al is gestart in 2023 in Hoofddorp wordt voortgezet in 2024, de huidige kleinschalige activiteiten gericht op herstel uit dit project worden in 2025 voortgezet en er wordt een plan gemaakt voor de toekomst van W in de wijk in het kader van de ontwikkeling van laagdrempelige steunpunten.

b Preventieactiviteiten: zo thuis mogelijk en voorkomen dakloosheid

Borgen beschikbaarheid van toegankelijke informatie in relatie tot dreigende dakloosheid bij de toegang en vindplaatsen

In het Nationaal Actieplan Dakloosheid wordt expliciet het belang benoemd dat toegang tot goede informatie een voorwaarde is om goede keuzes te kunnen maken. De wereld van zorg, toegang tot huisvesting en ondersteuning op financieel en participatievlak is in Nederland niet eenvoudig georganiseerd. (Dreigend) dakloze jongeren en volwassenen hebben vaak problemen op meerdere leefgebieden. Het goed vindbaar maken van informatie op een centrale plek, inclusief inzicht in rechten en plichten, helpt mensen en hun omgeving om beter de weg te vinden.

Met het Haarlemmermeers model werken wij met 'professionals op de vindplaatsen'. Vindplaatsen zijn de plekken in een wijk of kern waar inwoners toch al naar toe gaan voor activiteiten of met hulpvragen, of waar vaak de eerste signalen van problemen zichtbaar worden. We willen dakloosheid door vroegtijdige ondersteuning en informatie zo veel mogelijk voorkomen.. Het gaat zowel om informatie bij de toegang, als bij vindplaatsen in de sociale basis. Mensen met een vraag over dreigende dakloosheid kunnen zich melden bij onze gemeente of bijvoorbeeld de stichting MeerWaarde. Onze toegang heeft expertise om informatie en advies te geven bij dreigende dakloosheid en inwoners op het juiste spoor te zetten bij financiële problemen, het zoeken naar een woning en door te verwijzen naar cliëntondersteuning van bijvoorbeeld MeerWaarde. Jongere ervaringsdeskundigen hebben bevestigd dat het belangrijk is om snel betrouwbare informatie te kunnen vinden. De ondersteuning van de jongere moet passen bij de doelgroep, genoemd werden daarbij compassie, serieus nemen, oprechtheid en speelse vormgeving en taalgebruik.

Voorkomen schulden en huisuitzettingen

Voor het voorkomen van dakloosheid is het van belang in te zetten op een sterke sociale basis, vroegsignaleren van oplopende betalingsachterstanden en het faciliteren van het contact tussen huurders en verhuurder. De woningcorporatie meldt betalingsachterstanden in een vroeg stadium bij ons. Met 'Vroeg eropaf' worden na de eerste signalen van schulden onze inwoners benaderd om ondersteuning te geven bij het voorkomen van verder oplopende schulden. Met de pilot 'Eropaf Haarlemmermeer' willen we uithuiszettingen voorkomen. Dit

is belangrijk omdat veel mensen met schulden laat of niet om hulp vragen. De verhuurder doet een melding bij de gemeente als ze tevergeefs hebben geprobeerd om in contact met huurders de huurproblemen op te lossen. Er is op dit moment een evaluatie van 'Eropaf Haarlemmermeer' om te kunnen besluiten of de pilot wordt voortgezet. Deze activiteiten worden meegenomen in het programma Zorg en werk bij het Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.

Samenwerking in outreachende aanpak

Door integraal werken en goede samenwerking tussen het sociale, fysieke, veiligheids- en medische domein werken we aan een outreachende aanpak en bemoeizorg. Professionals moeten kunnen doen wat nodig is om snel hulp te bieden en in het voorveld aan de inwoner snel passende ondersteuning kunnen bieden. Bij de verschillende vindplaatsen wordt breed en pro-actief bekeken welke ondersteuning iemand nodig heeft. Vroegsignalering en waar nodig preventieve ondersteuning kunnen er vervolgens aan bijdragen dat het escaleren van de problematiek wordt voorkomen. Samenwerking tussen welzijnsorganisaties, cliëntondersteuning, bemoeizorg, GGZ-ingeest, politie, Brijder, vangnet en advies zorgen ervoor dat mensen de juiste zorg krijgen. Waar nodig wordt ervaringsdeskundigheid ingezet, die voor begrip kunnen zorgen en de spanning uit de lucht kunnen halen. Met de uitwerking van het IZA krijgen ervaringsdeskundigen een belangrijke taak. De gespecialiseerde expertise, zoals van de GGZ, de verslavingszorg en de zorg voor mensen met verstandelijke beperkingen moeten, is in de wijk beschikbaar.

Realiseren pauzeplekken

Pauzeplekken vormen belangrijk aanbod in de-escalatie van spanningen thuis of om even op adem te komen en staan in de regionale paragraaf. Door deze voorzieningen te realiseren kan (crisis)opname of uitval voorkomen worden. Dit gebeurt met regionale middelen in samenwerking met de andere regiogemeenten en zorgaanbieders. De geconsulteerde ervaringsdeskundigen geven het belang van deze voorziening aan.

Doorontwikkelen Bemoeizorg

De afgelopen jaren is ingezet op bemoeizorg van kwetsbare mensen die hulp nodig hebben, maar dit zelf niet kunnen, willen of durven regelen. Door een persoonsgerichte aanpak kan de hulpverlener ervoor zorgen dat deze inwoners naar de juiste zorg worden toe geleid en verergering van problematiek voorkomen wordt. We zien in de afgelopen jaren een toegenomen vraag en constateren dat de doorstroom naar zorg stagneert door wachtlijsten. Dit maakt dat voor de inzet van bemoeizorg steeds meer geld nodig is. In onze regio is een onderzoek uitgevoerd 'Analyse Bemoeizorg Kennemerland' over dit onderwerp. Aan de hand van de resultaten wordt op dit moment nagegaan hoe de bemoeizorg in de regio en de afzonderlijke gemeenten het beste kan worden ingezet.

Zelfregiecentrum

In onze regio is er een zelfregiecentrum dat net als de herstelwerkplaatsen uit het project W in de wijk een voorbeeld van de laagdrempelige steunpunten die in het IZA genoemd worden. Dit zelfregiecentrum biedt deelnemers 'los van iedere achtergrond en doel, vrije ruimte met een eigen keuze uit het aanbod de persoonlijke vragen rond pijn, existentie, zingeving, ontwikkeling, inclusie en groei te verkennen'. Dit zelfregiecentrum wordt georganiseerd door ervaringsdeskundigen op basis van peer-support.

Concrete activiteiten

- Borgen beschikbaarheid van informatie in relatie tot dreigende dakloosheid bij de toegang en vindplaatsen
- Voorkomen schulden en huisuitzettingen
- Samenwerking in outreachende aanpak
- Realiseren pauzeplekken
- Doorontwikkelen bemoeizorg
- Zelfregiecentrum

4.2 Inwoners met een psychische kwetsbaarheid krijgen (met gezin, netwerk) passende en toegankelijke zorg en ondersteuning zodra het nodig is

We willen dat de 'cliënt centraal' staat. Het gaat om het nog beter (praktisch) invulling geven aan begrippen als: meedoen, werken vanuit de behoeften van een cliënt, meer aandacht voor de menselijke maat en werken volgens het model van positieve gezondheid. Een sterke sociale basis is belangrijk voor de leefbaarheid, vitaliteit én in het voorkomen van escalatie van problematiek. Daarnaast willen we dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid die BW en MO nodig hebben snel en tijdig passende zorg en ondersteuning toegekend kunnen krijgen, ook met complexe problematiek. Zorg en ondersteuning moeten de cliënt volgen, en niet andersom. Hieronder staan beleidsdoelen waar ook bij de regionale inkoop van BW en MO aandacht voor is. In dit uitvoeringsprogramma gaat het specifiek over vragen/gebieden waar wij ons als regiogemeente Haarlemmermeer op richten.

a Inrichten zo integraal mogelijke toegang BW/MO

We willen dat inwoners laagdrempelig terecht kunnen bij de toegang. De toegang tot BW is nu nog georganiseerd bij de centrumgemeente Haarlem, maar zal vanaf januari 2025 voor onze inwoners bij onze gemeente komen. BW is voor mensen met een psychische kwetsbaarheid die daardoor (tijdelijk) niet of niet goed op zichzelf kunnen wonen.

De toegang tot MO op basis van de Wmo is georganiseerd bij de Brede Centrale Toegang (BCT) van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Kennemerland (GGD) in Haarlem. De centrumgemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van MO. Een inwoner kan zich eerst melden met een vraag over (dreigende) dakloosheid bij onze gemeente. Onze gemeente doet de eerste triage, als er sprake is van noodzaak tot MO, wordt er overgedragen naar de BCT. MO is zoals ook bij 2.1 is aangegeven voor mensen met een psychische kwetsbaarheid die dakloos zijn of geen veilige plek hebben om te wonen en die niet in staat zijn om zelfstandig of met behulp van hun netwerk zich staande te houden in de maatschappij.

Onder '(economisch) daklozen' verstaan we personen die feitelijk dakloos zijn, al dan niet als gevolg van een relatiebreuk, en alleen op het leefdoel huisvesting een probleem ondervinden. Op andere leefdoelgebieden zijn zij zelfredzaam. Deze mensen wordt geen opvang geboden op basis van de Wmo. Aan hen wordt passende informatie verstrekt zoals de mogelijkheid urgentie aan te vragen, inschrijving bij Woningnet en het puntensysteem waardoor zij versneld kunnen uitstromen en andere mogelijkheden voor het vinden van een woning. Onder bepaalde voorwaarden kunnen '(economisch) dakloze' gezinnen met een midstay-urgentie voor een periode van 2 jaar een woning huren in 'de Estafette' aan de Fanny Blankers-Koenlaan in Hoofddorp. Met een midstay-urgentie krijgt men voorrang bij het verkrijgen van woonruimte, en wordt met een tijdelijke huurovereenkomst gewerkt.

De vraagstukken op het gebied van BW en MO liggen dicht bij elkaar en het blijkt vaak pas bij het onderzoek of erna hoe een inwoner het beste geholpen kan worden. Er wordt ingezet op een gemeentelijke toegang met expertise over (dreigende) dakloosheid en op bekendheid en toegankelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning, die ook door mensen met ervaringskennis ingevuld kan worden. Denk daarbij aan jongerenervaringscoaches. De toegang heeft een brede kennis van BW en MO, de problematiek van de doelgroep en de relevante activiteiten of stakeholders in de sociale basis zodat de best passende ondersteuning kan worden ingezet voor de inwoner. We willen uiteindelijk toegroeien naar een zo integraal mogelijke toegang voor BW en MO hulpvragen, zodat de inwoner zo snel mogelijk op de juiste plek terecht komt.

Concrete activiteit

- Inrichten zo integraal mogelijke toegang van BW en voor het deel waar wij over gaan voor MO (informatie en triage).

b Passend en samenhangend zorgaanbod, lokale Wmo-ondersteuning en sociale basis voor de inwoner

Specifieke activiteiten voor mensen met psychische kwetsbaarheid

We willen meedoen stimuleren, bestaanszekerheid zeker stellen, kansengelijkheid vergroten en gezond leven makkelijker maken voor doelgroep. We gaan uit van het begrip positieve gezondheid waarbij gezondheid niet wordt gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

We willen er voor zorgen dat de (algemene) voorzieningen en lokaal aanbod van maatwerkvoorzieningen op basis van de Wmo voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid laagdrempelig en toegankelijk zijn, zodat zij ook in onze lokale samenleving kunnen floreren. Daarbij zijn een zinvolle daginvulling (werk of school), zorg, gezondheid en financiën belangrijke thema's, evenals het hebben van een sociaal netwerk en waar nodig informele of professionele ondersteuning. Soms is ambulante hulpverlening dichtbij wenselijk. We willen dat activiteiten voor mensen met psychische kwetsbaarheid zo goed mogelijk verdeeld zijn over de gebieden van de gemeente, of bereikbaar zijn en waar nodig specifieke activiteiten aanbieden als dat wenselijk is. We gaan na hoe en of we met onze vindplaatsen juist ook die inwoners bereiken die BW of MO nodig hebben, of dat er nog meer nodig is.

In de meeste gevallen kan gebruik gemaakt worden van de reguliere voorzieningen. Het gaat om voorzieningen op het gebied van werk en inkomen, schuldhulpverlening, dagbesteding, onderwijs, ontmoeting, welzijn, gezondheid, kinderopvang, cultuur en sport en recreatie. Soms zijn specifieke activiteiten of extra aandacht voor de toeleiding of op gemak kunnen voelen wenselijk. We gaan na in hoeverre de dagbesteding van het vrij toegankelijk aanbod passend is. We faciliteren de activiteit 'Warmline', een anonieme lotgenotentelefoon voor en door mensen met een achtergrond in de psychiatrie en/of verslaving. Met de activiteit 'Maatjesproject en tafelgasten' dragen we bij aan het organiseren van sociale contacten om zo het sociale isolement van mensen met een psychiatrische achtergrond te doorbreken. Het maatjesproject koppelt vrijwilligers aan mensen met psychische problemen. Met tafelgasten worden vrijwilligers gekoppeld aan één of meer mensen met psychische problemen en vormen zij samen eetgroepen. We ondersteunen mensen met verslavingsproblematiek door het aanbieden van de mogelijkheid in het nazorgtraject deel te nemen aan zelfhulpgroepen en het geven van voorlichting.

In de paragraaf over het project W is ingegaan op wat gedaan wordt op het gebied van extra aandacht voor toeleiding, of op gemak kunnen voelen bij een activiteit en laagdrempelige inlooppaatsen. Bij een bijeenkomst over de sociale basis voor dit uitvoeringsprogramma is naar voren gekomen dat de overgang van arbeidsmatige dagbesteding naar betaald werk een grote verandering is voor een inwoner. Het heeft onze aandacht om deze overgang soepeler te laten verlopen. En ook de mogelijkheid om weer terug te gaan naar arbeidsmatige dagbesteding vanuit (beschut) werk gemakkelijker te maken. Inwoners met psychische kwetsbaarheid kunnen geholpen zijn met een traject naar werk. Vanuit werk en inkomen zijn er specifieke trajecten ingekocht voor deze groep mensen.

Praktijkhuis Inspiration is een inloophuis in onze gemeente met een regionale uitstraling voor mensen met een eetstoornis. Met dit initiatief wordt deze groep en hun familie ondersteuning geboden met informatie en activiteiten en worden professionals getraind. We ondersteunen dit initiatief eenmalig financieel met regionale middelen om de organisatie ruimte te geven dit voor de doelgroep te borgen.

Jaarlijkse bijeenkomst

Om goed in beeld te hebben of het aanbod van de sociale basis toereikend is, wordt onder andere jaarlijks een bijeenkomst georganiseerd met inwoners met psychische kwetsbaarheid waaronder ervaringsdeskundigen en stakeholders. Daarbij wordt het aanbod op vindbaarheid, toegankelijkheid, volledigheid en kwaliteit getoetst en waar mogelijk aangepast.

Inzetten ervaringsdeskundigheid

Inwoners met psychische kwetsbaarheid hebben veel baat bij de inzet van peersupport en ervaringsdeskundigen. Zij hebben (dezelfde) ervaring met verslavings- en/of psychische klachten en bieden herkenning, erkenning en hoop. Daarom maken we op de verschillende niveaus gebruik van ervaringsdeskundigheid. Bijvoorbeeld bij vroegsignalering en in het aanbod van onafhankelijke cliëntondersteuning. We maken daarbij bijvoorbeeld gebruik van medewerkers van het zelfregiecentrum en de

herstelwerkplaatsen in Hoofddorp. Het belang van inzet van ervaringsdeskundigheid bij hulpverlening wordt door de geconsulteerde jongeren bevestigd.

Sociaal netwerk versterken

Het hebben van een eigen sociaal netwerk is erg belangrijk voor cliënten, het draagt bij aan het welbevinden en gevoel van betekenis. De cliënt centraal betekent ook dat er aandacht is voor het gezin en netwerk daarom heen. De zorg is nu nog vooral op het individu gericht. Door het gezin en netwerk van de inwoner tijdens het hele ondersteuningsproces te betrekken en te begeleiden, wordt het vangnet en de omgeving van een cliënt opgebouwd en versterkt. De herstelwerkplaatsen van W in de wijk dragen hier aan bij. Daarnaast willen we waar nodig gezinsleden van een inwoner met psychosociale problemen de juiste ondersteuning bieden. Het is bijvoorbeeld voor kinderen die getraumatiseerd zijn als zij worden opgevangen in de MO of in de thuissituatie van belang zo snel mogelijk de juiste zorg in te zetten. De inwoner ontvangt ondersteuning van een professionele 'regie-ondersteuner' die de doelen van de hulpvrager en (het herstellen van) de relatie met diens netwerk centraal zet. Deze steungroepmethodiek waar in Haarlem goede ervaringen mee zijn inzetten, wordt met regionale middelen ingezet.

Veldwerk Schiphol

Schiphol trekt al jaren dak- en thuislozen en personen met verward gedrag aan. Vanaf 2015 werken de gemeenten Haarlem en Haarlemmermeer en Schiphol intensief samen met zorgaanbieder Schiphol Social Work (SSW) en de Koninklijke Marechaussee (KMar) aan ondersteuning en doorgeleiding van een zeer gevarieerde doelgroep kwetsbare mensen. Het resultaat is een sterke vermindering van de overlast en toeleiding naar zorg van de genoemde doelgroep, vaak met ernstige psychiatrische en/of verslavingsproblematiek. Er wordt nagegaan of structurele financiering vanuit het Rijk mogelijk is. We dragen, als dat nodig is, naar verhouding financieel bij aan de kosten van dit veldwerk.

Passend aanbod specifieke zorg en ondersteuning jongvolwassenen met psychische kwetsbaarheid tussen 18 en 27 jaar

Bij de instroom van BW en MO vormen jongvolwassenen een grote groep. We willen deze groep ook zo thuis mogelijk specifieke ondersteuning en zorg kunnen bieden en dakloosheid voorkomen. Voor jongeren van zeventien/achttien die in verblijf zitten en voor hulpverleners die overwegen om verlengde jeugdhulp in te zetten is Team Achttien het centrale aanspreekpunt van de gemeente. Voor deze doelgroep bieden zij waar nodig ondersteuning aan de jongere en betrokken professional(s) voor een goede overgang naar het achttiende jaar. Met de jeugdhulpaanbieders is afgesproken dat zij jongeren vanaf zestien jaar ondersteunen bij het opstellen van een toekomstplan. Het team controleert of het bovengenoemde toekomstplan op orde is wanneer een jongere die woont in een verblijfsvoorziening 17,5 jaar wordt. Daarnaast gaan alle verlengde jeugdhulp aanvragen in de gemeente Haarlemmermeer ook via Team 18.

Als een jongvolwassene toch onverhoopt dakloos wordt, onderzoeken we of we de specifieke aanpak met jongerenregisseurs voor jongvolwassenen die nu met veel succes in de MO wordt toegepast gaan inzetten.

De jongere ervaringsdeskundigen geven aan dat voor het bieden van ondersteuning een laagdrempelige, vrije open, zichtbare plek die een gevoel van veiligheid geeft, belangrijk is. Denk daarbij aan reguliere horeca waar jongeren komen, of bijvoorbeeld tijdens een wandeling over je problemen kunnen praten. We toetsen of het huidige aanbod voor jongvolwassenen passend is en waar nodig passen we het aanbod aan.

Concrete activiteiten

- Specifieke activiteiten voor mensen met psychische kwetsbaarheid:
 - Ontwikkeling dagbesteding vrij toegankelijk aanbod
 - Warmline, Maatjesproject en tafelgasten, lotgenotencontact nazorg mensen met (ex-)verslaving
 - Samenhang arbeidsmatige dagbesteding en (beschut) werk verbeteren
 - Eenmalige ondersteuning Praktijkhuis inspiration
- Jaarlijkse bijeenkomst met inwoners, ervaringsdeskundigen en stakeholders om het aanbod van de sociale basis te toetsen op vindbaarheid, toegankelijkheid, volledigheid en kwaliteit voor mensen met psychische kwetsbaarheid, en waar nodig en mogelijk aan te passen
- Inzetten Ervaringsdeskundigheid
- Sociaal netwerk versterken

- Veldwerk Schiphol
- Passend aanbod specifieke zorg en ondersteuning jongvolwassenen met psychische kwetsbaarheid tussen 18 en 27 jaar

4.3 Inwoners met psychische kwetsbaarheid hebben een eigen plek, zo thuis als mogelijk, ondersteunend aan het herstelproces.

‘Beschermd thuis’ staat voor een beweging naar inclusief wonen en passende ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid, waarbij inwoners centraal staan, zoveel mogelijk zelfstandig in de wijk wonen en in de buurt van hun sociale netwerk. Herstel, terugvalpreventie en voorkomen van dakloosheid beginnen met stabiele huisvesting.

a Faciliteren realisatie van (woon) tussenvoorzieningen, beschermd wonen en MO en zo mogelijk spreiden in regio en over gebieden

De uitgangspunten van een beschermd thuis zijn: sociale inclusie, wonen als basisrecht, burgerschap, participatie en herstel. Wanneer de ondersteuningsbehoefte van de inwoners complex, langdurig en/of zwaar is, kunnen inwoners vaak beter terecht in regionale (woon-)voorzieningen. Daarbij geldt ‘lokaal wat kan, regionaal wat moet’. BW kent in onze regio verschillende vormen. In de eerste plaats is er het ‘klassieke’ BW waarbij inwoners intramuraal met 24-uurszorg verblijven. Daarnaast zijn er tussenvoorzieningen met zorg in de nabijheid, waarbij de inwoner zelf huur betaalt en is begeleiding op afstand of op afroep afdoende. We zetten ons ervoor in dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk zo thuis mogelijk beschermd wonen.

De huidige voorzieningen sluiten nog niet volledig aan bij de behoeften van alle inwoners. Er bestaan nog steeds wachtlijsten voor het klassieke BW en de tussenvoorzieningen, waarbij de meeste locaties in Haarlem en in mindere mate in Haarlemmermeer zijn. We streven naar spreiding van voorzieningen over de regio en voor zover mogelijk van voorzieningen binnen onze gemeente. Daarnaast wordt op dit moment, wanneer het gaat om een inwoner uit onze gemeente, door de centrumgemeente nog beperkt gestuurd op plaatsing in onze gemeente. Soms is dit door de specifieke hulpvraag van een inwoner niet mogelijk, omdat een geschikte voorziening alleen elders is. Vanaf 1 januari 2025 gaat onze gemeente over de toegang tot BW. We streven er naar dat Haarlemmermeerse inwoners steeds meer in Haarlemmermeer geplaatst worden en duurzame uitstroom gemakkelijker plaats kan vinden, waarbij wordt uitgegaan van de benodigde zorgintensiteit en het herstelprofiel en niet van doelgroepen.

Op basis van onderzoek naar de benodigde capaciteit en in afstemming binnen de regio willen we waar nodig faciliteren dat samenwerkingspartners voorzieningen kunnen realiseren. Vóórdat er een nieuwe woonvorm in een kern of wijk komt, wordt een zorgvuldige afweging gemaakt over de geschiktheid van een bepaalde locatie en omgeving. Er wordt voor een kern of gebied een wijkanalyse gemaakt zodat een afgewogen keuze kan worden gemaakt om een voorziening zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de kern of de wijk. Voorafgaand aan de realisatie worden met de zorgaanbieder en andere partijen, mede afhankelijk van de grootte van de voorziening, met burens en/of omwonenden afspraken gemaakt over hoe de inbedding in de wijk het beste plaats kan vinden. Al naar gelang de behoefte kan er een bijvoorbeeld een regulier overleg van omwonenden met de zorgaanbieder komen, zodat er goed contact is, of activiteiten met de buurt georganiseerd worden. We kunnen incidenteel financieel bijdragen met middelen uit het innovatiefonds OWH (zie hoofdstuk 5 Financiën en Planning).

Gezien de demografische opbouw van de gemeente zijn er relatief veel jongvolwassenen in de gemeente Haarlemmermeer. Daardoor zijn er in onze gemeente relatief veel jongvolwassenen met een hulpvraag op het gebied van BW en MO, en zetten we in op oplossingen voor deze doelgroep. Dit doen we door:

- passende huisvesting beschikbaar te maken voor jongeren die uitstromen uit jeugdhulp met verblijf;
- het realiseren van tussenvormen in samenwerking met partijen die actief zijn in jeugdhulp met verblijf. Te denken valt aan een gemengd wonen van ‘tussenvormen naar zelfstandig wonen’ (zoals begeleid wonen, kamertraining centra en fasehuizen) en goedkope zelfstandige woonruimte (kamers en studio’s).

In het pand aan de Etta Palmstraat is in 2020 de opvang op basis van een Wmo-beschikking van dakloze Haarlemmermeerse inwoners (MO) gestart. Deze inwoners kunnen met begeleiding en tijdelijk verblijf weer tot

rust komen na een vaak moeilijke periode. Zij krijgen onder andere begeleiding bij het zoeken naar een woning en betalen geen huur maar een eigen bijdrage. Wij betalen nu de kosten van deze opvang en begeleiding. In het kader van spreiding van voorzieningen in de regio voor MO wordt nagegaan hoe we opvang in de Etta Palmstraat voortzetten. Uitgangspunt is dat de opvang van deze inwoners vanaf 1 januari 2025 bij de centrumgemeente Haarlem wordt ondergebracht, waarbij er voornamelijk Haarlemmermeerse inwoners geplaatst worden.

Concrete activiteiten

- Waar nodig faciliteren dat passend aanbod van voorzieningen wordt gerealiseerd zodat inwoners de juiste en passende zorg krijgen. Deze voorzieningen waar mogelijk spreiden over de gemeente en zorgen voor een goede inbedding in de wijk.
- Inzet op inwoners plaatsen in Haarlemmermeerse voorzieningen.
- Specifieke voorzieningen met passende zorg en ondersteuning realiseren voor de doelgroep jongvolwassenen.
- Spreiding van voorzieningen voor MO door opvang in de Etta Palmstraat zo lang dat nodig en mogelijk is.

b Beschermd Thuis

Naast het 'klassieke' BW en de tussenvoorzieningen willen we dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid Beschermd thuis, dat wil zeggen met passende ondersteuning zoveel mogelijk zelfstandig in de wijk (kunnen blijven) wonen. Dit kan in eigen woonruimte of in een tussenvorm, eventueel met ambulante vormen van ondersteuning of ondersteuning uit de sociale basis. Een thuis is meer dan een dak boven je hoofd. De te verstrekken zorg of ondersteuning wordt ook geleverd als sprake is van een 'tijdelijke' locatie, zoals een zolderkamer, op de bank bij familie, in een tuinhuis, op straat, een hotel et cetera. De maatwerkvoorziening van ambulante begeleiding op basis van de Wmo is voorliggend op BW of MO. De zorg op basis van BW, bijvoorbeeld beschermd thuis, is gemiddeld genomen zwaarder en intensiever dan ambulante begeleiding. Om te kunnen bepalen welke zorg passend is in welke situatie is er door de regiogemeenten een afwegingskader opgesteld.

Het doel van beschermd thuis is dat mensen zoveel mogelijk passende zorg in hun eigen woning ontvangen. Daarnaast kan gedacht worden aan andere woonvormen als *geclusterd wonen*: een kleinschalige woonvorm of satellietwoningen waarbij een aantal mensen beschermd thuis wonen bij elkaar in de buurt, waar cliënten een hoge mate van zelfstandigheid hebben. Een vorm van zelfstandig wonen met collectieve aspecten. Door de schaalgrootte is de begeleiding in een dergelijke woonvorm makkelijker op- en af te schalen. We starten met het uitwerken van een plan waarbij ingegaan wordt op wat wensen van inwoners zijn, hoe we beschermd thuis vorm kunnen geven, in kaart gebracht wordt wat er aan beschermd thuis is en wat nodig is om dit verder te faciliteren en te realiseren, waarna we vervolgens tot uitvoering over gaan.

Concrete activiteit

- Uitwerking actieplan Beschermd thuis en starten beschermd thuis

c Housing First

Housing First of Wonen eerst is een vorm van wonen met ambulante en intensieve begeleiding, bedoeld voor dak en/of thuisloze mensen behorend tot de doelgroep van de Wmo. Het doel van Wonen Eerst is dat de inwoner zelfstandig kan wonen en de toewijzing van een woning is de start. Het aantal benodigde woningen voor huisvesting van dakloze mensen blijft gelijk, alleen het proces is anders, omdat verblijf in opvang wordt overgeslagen of sterk verkort. In Haarlemmermeer zal hiervoor gebruik worden gemaakt van de woningen waarover al afspraken zijn met de Woningcorporatie in het kader van de Opstapregeling.

Met de nieuwe aanpak is het streven dat mensen die dakloos zijn op korte termijn, van een maand tot drie maanden, een passende plek aangeboden krijgen in plaats van een langdurige plek in de opvang. De zorg en bestaanszekerheid worden geborgd door onze gemeente en de MO. Zo wordt voorkomen dat mensen eerst worden opvangen en daarna langzaam de traditionele woonladder aflopen. Er wordt meteen gewerkt aan een passende plek met voldoende bestaanszekerheid. In de samenwerking betekent dit dat de partners vanuit verschillende domeinen als netwerkorganisatie georganiseerd zijn. Niet de eigen organisatiedoelen maar de gezamenlijke ambitie staat centraal.

In Den Bosch past men deze werkwijze al toe en is vanaf 1 januari 2023 één van de twee grootschaliger opvanglocaties gesloten. Ook wordt al een aantal jaren in de regio Den Bosch, net als in onze gemeente met de Etta Palmstraat, kleinschalige opvang gerealiseerd. De nieuwe aanpak is dat mensen die dakloos zijn binnen zes weken een passende plek aangeboden krijgen in plaats van een plek in de opvang.

Uit literatuur ('Maatschappelijke kosten baten van de brede aanpak dakloosheid', Cebeon en Xpertisgezorg, 2022) blijkt dat inzet op Wonen Eerst zorgt voor kostenbesparingen bij onder andere gebruik van medische zorg, veiligheid, en het sociaal domein (Jeugd, Wmo, opvang, schuldhulp en uitkeringen). Uit een kostenbatenanalyse uit 2022 is gebleken dat elke geïnvesteerde euro in Wonen Eerst maatschappelijk 2,5 euro bespaart. Dit omdat er generiek hoge kosten worden bespaard voor onder meer maatschappelijke opvang, Wlz of Beschermd Wonen, er minder delicten worden gepleegd en er minder handhaving nodig is voor overlast op straat. De geconsulteerde ervaringsdeskundigen benoemen dat verblijven is dat iemand anders bepaalt wanneer je komt en gaat, en wonen is als je ergens mag blijven.

Om hier invulling aan te geven wordt een actieplan Housing First uitgewerkt in samenwerking met de betrokken partijen als de centrumgemeente, de wooncorporatie(s), zorgaanbieders en ervaringsdeskundigen, waarna vervolgens de uitvoering wordt gestart.

Concrete activiteit

- Opstellen actieplan Housing First en uitvoering Housing First

d Duurzame uitstroom bevorderen

We willen werken aan een zachte landing in de wijk door ondersteuning op diverse gebieden, zoals financiën, zinvolle dagbesteding, sociale contacten en recreatieve activiteiten zoals sport of cultuur zijn daarbij belangrijk.

De voorbereiding op het leven in de nieuwe woonplek, begint al voor de uitstroom door bijvoorbeeld een beeld te schetsen van mogelijk passende activiteiten in de omgeving. Wanneer een inwoner uit BW of MO uitstroomt, wordt continuïteit van de ondersteuning, waar nodig, zoveel mogelijk geborgd. Door ervaringsdeskundigen wordt het belang aangegeven dat er tijd, zorg en ruimte nodig kan zijn voor mensen die dakloos waren om te landen in een eigen woning.

De Opstapregelingregeling biedt onder andere aan inwoners die in een instelling voor MO of BW verblijven de mogelijkheid met begeleiding uit te stromen naar een zelfstandige woning. De inwoners krijgen een driehoekscontract met de wooncorporatie en een aanbieder van ambulante zorg voor de duur van twee jaar. De ambulante begeleiding ondersteunt de inwoner bij de zachte landing in de nieuwe woning. Na deze periode wordt als dit goed verloopt het contract omgezet naar een zelfstandige huurovereenkomst. De stichting MeerWaarde biedt met 'Welkom in de wijk' concrete mogelijkheden aan de inwoner om thuis te raken in de wijk. De Samenwerkingsovereenkomst van de Opstapregeling tussen de wooncorporatie Ymere en zorgaanbieders en onze gemeente heeft sinds 2019 succesvol gefunctioneerd. De Opstapregeling is inmiddels verlengd tot 2026.

Voor inwoners die geen gebruik maken van de Opstapregeling kan het helpen als een vertrouwde begeleider contact houdt om tijdig te signaleren wanneer het minder goed gaat, om zo terugval of dakloosheid te voorkomen. Met deze nazorg door een bij voorkeur bekende begeleider kan terugval worden voorkomen. Nagegaan wordt in welke situaties dit vanuit de sociale basis, als ambulante begeleiding door zorgaanbieders of gespecialiseerde begeleiding (ambulante behandeling zorgverzekering) kan worden ingezet voor dit doel.

Concrete activiteiten

- Zachte landing in de wijk
- Opstapregeling continueren en nazorg na uitstroom uit een instelling borgen

4.4 Inwoners hebben meer kans op een woning door (tijdelijke) woonoplossingen

De huidige woningmarkt zorgt voor een toename van het aantal daklozen en bemoeilijkt eveneens de door- en uitstroom vanuit de verblijflocaties van BW en MO. Om zo snel mogelijk zoveel mogelijk mensen in schrijnende situaties van een passende woonplek te voorzien, is het belangrijk om ook naar alternatieven te zoeken. Het kan naast permanente plekken gaan om tijdelijke zelfstandige of onzelfstandige woonplekken. Voorbeelden zijn: transformatie van leegstaande kantoren, flexwoningen, onderhuur/kamerverhuur (bv. Kamers met aandacht), woningdelen, woning splitsen, en het stimuleren van doorstroming op de woningmarkt.

a Faciliteren van (tijdelijke) woonoplossingen

In dit uitvoeringsprogramma zetten we voorsnog in op twee concrete activiteiten om (tijdelijke) woonoplossingen te faciliteren, waarbij er een link is met het woonbeleid.

Onder de Pannen

'Onder de Pannen' is een landelijk initiatief dat langdurige dakloosheid, met alle gevolgen van dien, voorkomt. Door mensen tijdelijke huisvesting te bieden bij een stadsgenoot, krijgen zij gedurende een jaar de kans om in rust en met professionele ondersteuning op zoek te gaan naar een eigen woonplek.

Reflectie op inzet community building en ondersteuning bij samenwonen aandachtsgroepen

In Haarlemmermeer hebben wij locaties waar aandachtsgroepen samen wonen in bijvoorbeeld flexwoningen met tijdelijke woonoplossingen. Minstens één van de volgende punten is tijdelijk bij flexwoningen: de woning zelf, de bewoning (bijvoorbeeld via een tijdelijk huurcontract), of de locatie waarop de woning wordt geplaatst. Bewoners van flexwoningen bestaan uit een mix van mensen met een acute woningbehoefte, jongeren, starters en (maximaal 50%) statushouders. Veel flexwoningen zijn kleine studio's of onzelfstandige wooneenheden en daarom biedt dit niet altijd een oplossing voor gezinnen. Tegelijkertijd zorgen flexwoningen er wel voor dat meer woningen beschikbaar komen via Woningnet, in afwachting van realisatie van permanente woningbouw.

Daarnaast zijn er andere initiatieven waar groepen gemengd (gaan) wonen. We willen met dit uitvoeringsprogramma nagaan hoe we in overleg met betrokken partners community building en

ondersteuning positief bij kunnen laten dragen aan het samen wonen van verschillende groepen. Om de inbedding in de wijk soepel te laten verlopen en juist een positieve sfeer in de wijk te verkrijgen, helpt actief werken aan community building. Om met elkaar te leven en de zelfredzaamheid te verhogen wordt ingezet op de sociale samenhang in de woonlocatie, maar ook op ondersteuning bij individuele problematiek. Bewoners worden als dat nodig is ondersteund bij bijvoorbeeld het vinden van een duurzame woonoplossing (wooncoaching).

Daarnaast wordt met community building gewerkt aan de verbinding tussen bewoners uit de locaties met omwonende buurtbewoners en andere stakeholders in de buurt. Dit doen we door activiteiten op te pakken die door de buurt worden aangegeven, waardoor burens en buurtbewoners elkaar beter leren kennen en vertrouwen. We willen de mogelijkheden voor bewoners van de locaties waar inwoners van aandachtsgroepen en andere bewoners van de wijk verbeteren om elkaar (laagdrempelig) te ontmoeten, zich te ontplooien, te ontspannen en elkaar te helpen. Daarnaast draagt dit ook bij om bijvoorbeeld statushouders sneller te laten integreren en om mensen die het nodig hebben een steuntje in de rug te geven. We werken daarbij samen met woningcorporaties en/of maken daarvoor gebruik van een sociaal makelaar of maatschappelijk werker.

Concrete activiteiten

- Faciliteren van (tijdelijke) woonoplossingen als Onder de Pannen
- Reflectie op inzet community building en ondersteuning bij gemengd wonen met aandachtsgroepen

5. Financiën en planning

In de inleiding hebben we al aangegeven dat we met het uitvoeringsprogramma aangeven welke activiteiten we willen realiseren in 2024 en 2025, in aansluiting op de regionale paragraaf die ook voor deze tijd is vastgesteld. Halverwege 2025 zal een voorstel volgen met de activiteiten voor 2026 en 2027, waarmee we goed aan kunnen sluiten op de ontwikkelingen die er landelijk, landelijk, regionaal en lokaal in het sociaal domein en het gebied van Opvang, Wonen en Herstel zijn.

In de tabel in deze paragraaf zijn daarom twee kolommen opgenomen voor de uitvoering van de activiteiten in 2024 en 2025, en waar dit vast staat, de financiering. Het uitgangspunt is dat we kosten voor activiteiten dekken uit het in de programmabegroting beschikbare budget van de programma's Zorg en Werk, Maatschappelijke Ontwikkeling en Wonen, het Innovatiefonds voor OWH, middelen voor BW van het GO en middelen voor MO. Aan de zogenaamde 'reguliere' activiteiten in dit uitvoeringsprogramma zijn naast de beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen, geen extra kosten verbonden.

GO voor beschermd wonen

Vooruitlopend op de doordecentralisatie van de middelen BW van centrumgemeente Haarlem naar de regiogemeenten geeft de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer per 1 januari 2024 gezamenlijk uitvoering aan BW. Door het uitstel van de wettelijke doordecentralisatie zal Haarlem ook in 2024 en 2025 als centrumgemeente alle rijksmiddelen ontvangen en overhevelen naar het GO BW. Ook het financiële overschot op BW van voorgaande jaren wordt vanaf het moment dat het GO BW van kracht is door de Gemeente Haarlem overgeheveld naar de reserve van het GO BW. Deze reserve kan door het GO BW worden ingezet om de lokale en regionale uitvoeringskosten te dekken. Voor de taken BW en MO heeft de centrumgemeente het uitgangspunt: rijksbudget is werkbudget. De middelen voor BW maken deel uit van het Wmo budget, maar zijn daarin wel geoormerkt als regionaal budget ten behoeve van de taak BW.

Doordecentralisatie BW

De ingangsdatum voor de doordecentralisatie staat nu gepland voor 1 januari 2026. Als de doordecentralisatie van BW door gaat, worden de middelen voor BW door het Rijk over een periode van tien jaar geleidelijk (her)verdeeld over alle gemeenten. De gemeenten worden hiermee gezamenlijk (financieel) verantwoordelijk voor de besteding van de middelen van BW en vanuit daar worden onder meer de zorgkosten voor de regio betaald. Aangezien de rijksbijdrage voor de historische cliënten (cliënten die een beschikking voor BW hebben ontvangen voor de ingangsdatum van de wettelijke doordecentralisatie) afneemt over de jaren, worden de kosten van het GO BW over de tijd steeds meer gedragen door de individuele gemeenten vanuit de door het Rijk aan de regiogemeenten beschikbaar gestelde middelen.

Tekort MO

De middelen MO worden bekostigd uit doeluitkeringen vanuit het Rijk. Al jaren is er sprake van een structureel tekort op het MO-budget van de centrumgemeente Haarlem, Haarlem ontvangt de middelen voor de regionale taak MO van het Rijk. De eerste drie jaren na de wettelijke doordecentralisatie, wordt het tekort op het budget voor MO evenals de afgelopen jaren, gedekt uit de reserve van het GO BW, mits de ingangsdatum van de doordecentralisatie niet later is dan 1 januari 2026. De regio heeft de oorzaken van de tekorten onderzocht. In aansluiting op de regionale paragraaf wordt een plan opgesteld om dakloosheid te bestrijden en de tekorten op de MO terug te dringen zodat de uitgaven het budget dat daarvoor beschikbaar gesteld wordt door het Rijk niet overschrijden.

Innovatiefonds

Er worden innovatiemiddelen beschikbaar gesteld voor de opbouw van lokale en regionale voorzieningen en preventie. Gemeenten kunnen hiervoor individueel of gezamenlijk een aanvraag indienen bij het GO BW. De innovatiemiddelen voor de jaren 2024-2026 worden onttrokken vanuit de reserve BW om zo vanaf het begin van het jaar de beschikking te hebben over de middelen. Op deze manier is er vanaf 2024 financiële ruimte om nieuwe initiatieven te financieren en zodoende de inhoudelijke beweging naar 'zo thuis mogelijk' en 'wonen eerst' vorm te geven.

Tabel 2 Innovatiemiddelen waar Haarlemmermeer aanspraak op kan maken * € 1000

Jaar	2024	2025	2026	Totaal
Regio	2.250	2.260	490	5.000
Haarlemmermeer	526,5	528,84	114,66	1.170

In de begroting van het GO BW is voor de regio een bedrag van in totaal € 5,0 miljoen aan innovatiemiddelen beschikbaar over de periode 2024-2026. Onze gemeente kan, naar rato van de verdeelsleutel van 23,4%, aanspraak maken op middelen uit het innovatiefonds door individueel of gezamenlijk (project)voorstellen in te dienen, wat voor deze periode neerkomt op € 1,17 miljoen.

Tabel 3 Ambities, beleidsdoelen, activiteiten, kosten, dekking en aansluiting bij Regionale paragraaf

Ambitie1. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen een zo gewoon mogelijk leven leiden in hun eigen wijk	Kosten 2024	Kosten 2025	Dekking	Regionale paragraaf
a Wijk waar Iedereen Welkom is				
Project W in de wijk	€ 272.194	€ 70.000	Programmabegroting beschikbare budget	X
b Preventieactiviteiten: zo thuis mogelijk en voorkomen dakloosheid				
Borgen beschikbaarheid van toegankelijke informatie in relatie tot dreigende dakloosheid	Regulier	Regulier	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	
Samenwerking in outreachende aanpak	Regulier	Regulier	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X
Realiseren pauzeplekken	-	PM	Aanvraag innovatiefonds	X
Doorontwikkelen bemoeizorg	€ 50.000 + € 43.000	€ 50.000 + € 43.000	Programmabegroting beschikbare budget	X
Zelfregiecentrum	€ 50.000	€ 50.000	Programmabegroting beschikbare budget	X
Ambitie 2. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid krijgen (met gezin, netwerk) passende en toegankelijke zorg en ondersteuning zodra het nodig is	Kosten 2024	Kosten 2025	Dekking	Regionale paragraaf
a Realiseren laagdrempelige en zo integraal mogelijke toegang BW/MO				
Inrichten zo integraal mogelijke toegang van BW en deel van waar wij verantwoordelijk voor zijn van MO, zodat de doelgroep adequaat kan worden geholpen.	€ 149.000	€ 345.000	Programmabegroting beschikbare budget	
b Passend en samenhangend zorgaanbod, lokale wmo-ondersteuning en sociale basis voor de inwoner				
Specifieke activiteiten voor mensen met psychische kwetsbaarheid: • Ontwikkeling dagbesteding vrij	Regulier	Regulier	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X

toegankelijk aanbod waar nodig				
• Samenhang arbeidsmatige dagbesteding en (beschut) werk verbeteren				
Warmline, tafelmaatjes, zelfhulptgroep lotgenoten	€ 64.000	€ 64.000	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	
Jaarlijkse bijeenkomst met inwoners, ervaringsdeskundigen en stakeholders om het aanbod van de sociale basis te toetsen op vindbaarheid, toegankelijkheid, volledigheid en kwaliteit voor mensen met psychische kwetsbaarheid, en waar nodig en mogelijk aan te passen	Regulier	Regulier	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X
Inzetten ervaringsdeskundigheid	Regulier	Regulier	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X
Sociaal netwerk versterken	-	-	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X
Veldwerk Schiphol	€ 50.000	€ 50.000	Programmabegroting beschikbare budget	
Passend aanbod specifieke zorg en ondersteuning jongvolwassenen met psychische kwetsbaarheid tussen 18 en 27 jaar, waaronder jongerenregisseurs bij dakloosheid	PM	PM	Aanvraag innovatiefonds	X
Ambitie 3. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid hebben een eigen plek, zo thuis als mogelijk, ondersteunend aan het herstelproces.	Kosten 2024	Kosten 2025	Dekking	Regionale paragraaf
a Faciliteren realisatie van (woon) tussenvoorzieningen, beschermd wonen en MO en zo mogelijk spreiden in regio en over gebieden				
Waar nodig faciliteren dat passend aanbod van voorzieningen wordt gerealiseerd zodat inwoners de juiste en passende zorg krijgen. Deze voorzieningen waar mogelijk spreiden over de gemeente en zorgen voor een goede inbedding in de wijk.	PM	PM	Aanvraag innovatiefonds	X
Inwoners zoveel mogelijk plaatsen in Haarlemmermeerse voorzieningen	Regulier	Regulier	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X
Specifieke voorzieningen met passende zorg en ondersteuning realiseren voor de doelgroep jongvolwassenen voor BW en/of MO.	PM	PM	Aanvraag innovatiefonds	

Opvang in de Etta Palmstraat op basis van de Wmo	€ 72.000	PM	2024 Programmabegroting beschikbare budget en 2025 Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X
b Beschermd thuis				
Uitwerking actieplan Beschermd thuis en Starten beschermd thuis	PM	PM	Aanvraag Innovatiefonds	X
c Housing First				
Opstellen actieplan Housing First en uitvoering Housing First	PM	PM	Aanvraag Innovatiefonds	X
d Duurzame uitstroom bevorderen				
Zachte landing in de wijk	PM	PM	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X
Opstapregeling continueren	Regulier	Regulier	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X
Ambitie 4. Inwoners hebben meer kans op een woning door (tijdelijke) woonoplossingen	Kosten 2024	Kosten 2025	Dekking	Regionale paragraaf
a Faciliteren van (tijdelijke) woonoplossingen				
Onder de Pannen	PM	PM	Aanvraag Innovatiefonds	X
Reflectie op inzet community building en ondersteuning bij gemengd wonen met aandachtsgroepen	PM	PM	Naast huidige capaciteit geen extra kosten verbonden	X

6. Monitoring, evaluatie en samenwerking

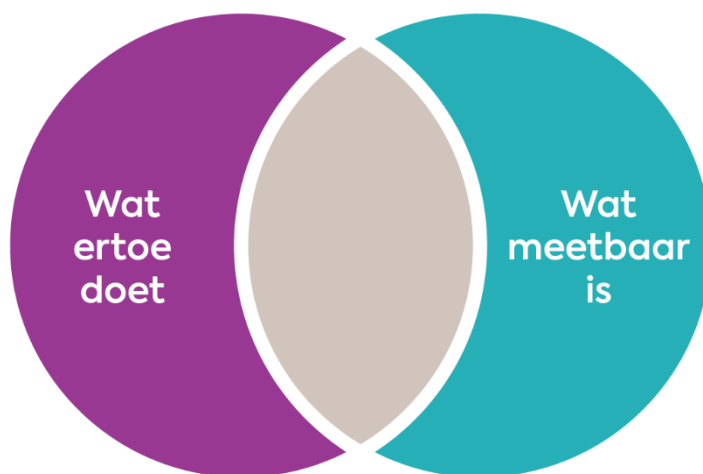
Monitoring en evaluatie

Monitoring en evaluatie geeft inzicht in de beweging, effectiviteit en efficiëntie van de ingezette acties en inspanningen en laat zien in hoeverre de doelstellingen van de gemeente, de twee regionale ambities 'inwoner centraal' en 'zo thuis mogelijk' en behalen van onderliggende activiteiten worden verwezenlijkt. De voortgang en het realiseren van de doelen worden gemonitord door tussentijds, waar nodig, bij te sturen.

We sluiten voor het monitoren van onze doelstellingen aan bij de nieuwe monitor die door onze gemeente met het algemeen beleidskader sociaal domein 'Meedoen mogelijk maken in Haarlemmermeer' ontwikkeld wordt en bij de monitoring zoals die door de centrumgemeente Haarlem en GO wordt gehanteerd.

De nieuwe meetmethodiek van onze gemeente bestaat uit 1) een onderdeel om te signaleren en 2) een onderdeel om meer te begrijpen. Het onderdeel om te signaleren is een vaste set indicatoren die per thema breed in kaart brengt hoe het zich ontwikkelt. Het onderdeel om te begrijpen is een flexibeler deel, waarbij jaarlijks (door het college) wordt vastgesteld op welk onderwerp wordt verdiept.

Figuur 2: Niet alles wat ertoe doet is meetbaar, niet alles wat meetbaar is doet ertoe

De GO en de gemeente Haarlem monitoren voor de ambities 'Cliënt centraal' en 'zo thuis mogelijk' de indicatoren zoals in bijlage 3 weergegeven. De GO en de gemeente Haarlem monitoren de indicatoren zoals in bijlage 1 genoemd, de komende tijd wordt door de centrumgemeente en de GO een monitoring- en sturingsplan ontwikkeld.

De voortgang van het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks in een voortgangsrapportage verantwoord.

Samenwerking

De ambities kunnen alleen vanuit een gezamenlijke aanpak gerealiseerd worden. De kaders voor de uitvoering worden gevormd door wet- en regelgeving, het budget, en de eisen en normen zoals opgenomen in het algemeen beleidskader sociaal domein 'Meedoen mogelijk maken in Haarlemmermeer' en het regionaal kader. Er wordt bij de uitvoering van het uitvoeringsprogramma samenwerking gezocht met inwoners, hun familie, regiogemeenten, de partners (waaronder zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, GGD, woningcorporaties en,

politie) en zorgverzekeraars/zorgkantoor. Binnen het sturingsmodel staat samenwerking centraal. De kaders voor de uitvoering worden gevormd door wet- en regelgeving, het budget, de eisen en normen zoals opgenomen in gemeentelijke beleidsdocumenten.

Bijlage 1 Regionale paragraaf in de lokale uitvoeringsprogramma's Opvang, Wonen en Herstel 2024-2027

Inleiding

De gemeenten in Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer (verder: de gemeenten) werken vanuit een gezamenlijke visie om inwoners die onvoldoende in staat zijn om op eigen kracht zelfstandig te (blijven) wonen en die aangewezen zijn op (voorzieningen voor) maatschappelijke opvang en beschermd wonen – bijvoorbeeld door een psychische kwetsbaarheid of doordat hun bestaanszekerheid in het geding is – zo thuis mogelijk te laten wonen. Met herstelondersteuning gericht op inclusie, volwaardig burgerschap, participatie, zelfredzaamheid en informele steun in de eigen omgeving. Dit is in het Regionaal kader Opvang, Wonen en Herstel 2022-2027 (verder regionaal kader OWH) vastgelegd.

De gemeenten willen zowel de regionale als lokale slagkracht versterken en met elkaar richting en prioriteit geven aan de inzet die cruciaal is om de beweging naar 'cliënt (of gezin) centraal' en 'zo thuis mogelijk' te maken. Daarom is met elkaar afgesproken een regionale paragraaf aan alle lokale uitvoeringsprogramma's OWH toe te voegen. In deze paragraaf staat welke doelstellingen we als regio als geheel willen realiseren door af te stemmen of samen te werken. Ook staat op hoofdlijnen beschreven waaraan iedere gemeente in het eigen uitvoeringsprogramma aandacht geeft.

Behalve het regionaal kader OWH is ook het 'Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een thuis' (november 2022) ondersteunend en richtinggevend voor de regionale doelstellingen.

In principe is iedere regiogemeente verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het eigen lokale uitvoeringsprogramma OWH en van activiteiten voor de regionale doelstellingen. Tenzij het om specifieke (regionale) GO BW-taken gaat of taken die voortkomen uit de formele rol van Haarlem als centrumgemeente voor maatschappelijke opvang. Bijvoorbeeld neemt de centrumgemeente het voortouw als het gaat om de af- en ombouw van grootschalige maatschappelijke opvangvoorzieningen en herinrichting toegang maatschappelijke opvang.

Waarop willen we in regionaal verband inzetten?

De twee prioriteiten waar we als regio op in zetten zijn 'de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis' en 'aanpak dakloosheid: eerst een thuis'. Op de volgende pagina staat een overzicht van de doelstellingen die voortvloeien uit deze prioriteiten die de gemeenten door regionale afstemming en samenwerking willen realiseren. Gezamenlijk werken de gemeenten deze regionale doelstellingen uit in concrete taken, activiteiten, verantwoordelijkheden en planning, en stellen de samenhang met andere trajecten/ontwikkelingen¹ en de betrokkenen vast. We werken dit uit voor 2024 en 2025 waarbij het zwaartepunt eerst zal liggen bij de activiteiten die verbonden zijn aan de implementatie van de inkoop Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang en de op te stellen woonzorgvisies. In de loop van de tijd volgt actualisering van de activiteiten aan de hand van de gemaakte voortgang en voortschrijdend inzicht. De inzet voor 2026 en 2027 bepalen de gemeenten medio 2025.

¹ Zoals: de ontwikkelagenda inkoop MO BW, maatregelen om de kostenontwikkeling van de maatschappelijke opvang te beïnvloeden, de regionale woonzorgopgave, het Integraal Zorg Akkoord.

Geprioriteerde doelstellingen voor regionale inzet Opvang, Wonen en Herstel met op te starten (en waar haalbaar af te ronden) acties voor 2024 en 2025

Nr.	Doelstellingen (lange termijn)	Acties 2024-2025	Hangt samen met
Van beschermd wonen naar beschermd thuis			
1A	Beschermd Thuis in iedere gemeente mogelijk maken.	Helderheid over en inzet van beschermd thuis mogelijk in iedere gemeente na 1 juli 2024.	Beweging beschermd Thuis Ontwikkelagenda inkoop
1B	Continuïteit in ondersteuning voor mensen die zelfstandig gaan wonen, zolang als dat nodig is met ambulante ondersteuning en flexibel af en op kunnen schalen.	Vanaf 1 juli 2024 wordt zorg en ondersteuning ingezet om continuïteit te borgen na uitstroom uit een voorziening.	Beweging beschermd thuis Ontwikkelagenda inkoop Samenwerking op uitstroom
1C	Er zijn pauzeplekken voor mensen die deze nodig hebben.	Er zijn in 2025 voldoende pauzeplekken in de regio.	Ontwikkelagenda inkoop Integraal zorgakkoord
5	Bevorderen en versterken inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid binnen MO en BW beleidsontwikkeling en uitvoering.	In 2024 een plan maken, vervolgens in de praktijk toepassen en in 2025 van elkaars ervaringen leren en aanpak verder ontwikkelen.	Aanpak dakloosheid Beweging beschermd Thuis Ontwikkelagenda inkoop
6	Mensen met een psychische kwetsbaarheid voelen zich welkom in de wijk.	Er zijn voorzieningen en activiteiten die eenzaamheid tegengaan en die inwoners verbinden met buurtgenoten; buurtgenoten handvatten bieden om met verward/onbegrepen gedrag om te gaan. In 2024 zo nodig organiseren of verder ontwikkelen. In 2025 delen we kennis over wat er lokaal goed werkt en stemmen we af wat we eventueel in regionaal verband willen organiseren.	Ontwikkelagenda inkoop Integraal zorgakkoord en GALA
Aanpak dakloosheid: Eerst een thuis			
2A	In 2030 is de behoefte aan grootschalige opvangvoorzieningen tot een minimum beperkt en is het gedachtegoed van 'wonen eerst' ² gemeengoed in de regio.	In 2024 is in beeld gebracht wat per gemeente nodig is aan kleinschalige opvang- en andere voorzieningen (ook BW), woonplekken en woonoplossingen, en afspraken om te werken aan de doelstelling van het actieplan dakloosheid en beschermd thuis wonen.	Aanpak dakloosheid Beschermd Thuis Woonzorgvisie
2B	Housing First als methode van aanpak kan in iedere gemeente geboden worden om dakloosheid te voorkomen en als uitstroombemogelijkheid (bijvoorbeeld via het Pact voor Uitstroom en de Opstapregeling), zodat mensen zo thuis mogelijk kunnen wonen, het beroep op intramurale voorzieningen afneemt, en mensen sneller kunnen herstellen.	In 2024 is er helderheid over wat er nodig is om Housing First te kunnen organiseren als methode van aanpak. In 2025 is in alle gemeenten een start gemaakt met het uitrollen van Housing first in relatie tot Pact voor Uitstroom en Opstapregeling.	Aanpak dakloosheid Woonzorgvisie Samenwerking op uitstroom
Nr.	Doelstellingen (lange termijn)	Acties 2024-2025	Hangt samen met

² Wonen Eerst is de beleidsmatige benaming voor de systeemaanpak in het denken over de oplossingen om dakloosheid te voorkomen en uit te bannen in Nederland. Het hebben van een stabiele woonplek met ondersteuning op maat is de basis voor herstel.

2C	Iedere gemeente zet zich in om tijdelijke en structurele woonoplossingen te bieden, waardoor het beroep op intramurale voorzieningen afneemt en mensen sneller kunnen herstellen.	Eind 2024 maken we n.a.v. het actuele beeld concrete afspraken over wat iedere regiogemeente aan aanbod gaat realiseren.	Aanpak dakloosheid Ontwikkelagenda inkoop Woonzorgvisie
3	Herinrichting toegang MO om opvang te verminderen en de inzet van ondersteuning in de maatschappelijke opvang te verbinden aan het uitstroomdoel.	Mensen krijgen sneller de juiste zorg op de juiste plek, ook door de inzet in de maatschappelijke opvang als dat de eerste juiste plek is. In 2024 de te ontwikkelen nieuwe werkwijze uit gaan voeren. In 2025 door ontwikkelen en uitvoeringsafspraken aanscherpen.	Ontwikkelagenda Rijksprogramma Grip op Onbegrip Samenwerken op uitstroom
4A	Huisuitzettingen worden voorkomen door vroegsignalering van schulden of (dreigende) overlast. Alleen huisuitzettingen als het niet anders kan, bijvoorbeeld door illegaal/crimineel gedrag of doordat andere interventies bij ernstig ontwrichtend gedrag niet werken.	Alle gemeenten hebben in 2025 goede afspraken met corporaties en bijvoorbeeld sociaal team om huisuitzettingen te voorkomen. We delen hierover regionaal kennis, wat goede afspraken zijn en hoe je dat doet.	Aanpak dakloosheid
4B	Door te investeren in het netwerk van mensen wordt dakloosheid zoveel als mogelijk voorkomen. (Deze doelstelling hangt ook samen met Herinrichting toegang MO en Mensen met een psychische kwetsbaarheid voelen zich welkom in de wijk).	Het netwerk wordt door toegang, lokale teams en/of zorgaanbieders en welzijnsorganisatie standaard betrokken ter preventie van dakloosheid en om zo thuis mogelijk te kunnen (blijven) wonen. In 2025 kennis delen hoe dit lokaal opgepakt wordt en geleerde lessen omzetten in actie/afspraken.	Ontwikkelagenda inkoop Beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis
4C	Voorkomen dat inwoners die tijdelijk opgenomen worden in een (GGZ-)instelling en/of -kliniek dakloos raken na het verlaten van de instelling.	Voor mensen die een instelling, intramurale voorziening, gevangenis, etc. verlaten wordt zo tijdig mogelijk, maar in ieder geval voorafgaand aan vertrek een passende woon- of verblijfplek georganiseerd, niet zijnde maatschappelijke opvang, zodat zij niet tussen wal en schip vallen. In 2025 concreet plan uitwerken voor samenwerkingsafspraken.	Urgentieregelingen, Pact voor Uitstroom, Opstapregeling Integraal zorgakkoord
4D	Optimaliseren werking van de bemoeizorgketen.	Nieuwe regionale afspraken met de bemoeizorgketen in 2025 in aansluiting op het uitgevoerde onderzoek naar bemoeizorg.	Rijksprogramma Grip op Onbegrip Integraal Zorgakkoord

Regionale ambitie in vier pijlers als kader voor de lokale uitvoeringsprogramma's

Als regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer zetten de gemeenten zich gezamenlijk in om dakloosheid van onze inwoners te voorkomen en om inwoners met een psychische kwetsbaarheid in hun eigen omgeving thuis beschermd en passend te ondersteunen vanuit de centrale uitgangspunten '**cliënt of gezin centraal**' en '**zo thuis mogelijk**'. Als regio vullen de gemeenten zoveel mogelijk de landelijke ambitie in om dakloosheid in 2030 te beëindigen.

Om bovenstaande te realiseren, investeren we regionaal in de volgende vier pijlers:

1. **Preventieve inzet**: zodat mensen zo thuis mogelijk kunnen wonen en dakloosheid voorkomen wordt;
2. **Ondersteuning op maat** zodat mensen zo snel als mogelijk kunnen herstellen én zo thuis mogelijk kunnen (blijven) wonen;
3. **Meer tijdelijke en structurele woonoplossingen** zodat er voldoende passend en betaalbaar woonaanbod is.
4. **Realiseren van stabiele uitstroom door nazorg**: bevorderen van de uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen, doordat continuïteit in ondersteuning wordt geboden, zolang als nodig is.

Deze vier pijlers komen in alle lokale uitvoeringsprogramma's terug, waarbij er lokale beleids- en uitvoeringsvrijheid is om zo optimaal mogelijk aan te kunnen sluiten bij wat lokaal werkt.

Investeren in samenwerking

Een goede samenwerking tussen inwoner, het netwerk rond de inwoner, aanbieders van welzijn, zorg en ondersteuning, woningcorporaties en gemeenten is van cruciaal belang om de doelstellingen te kunnen realiseren. Aanvullend hierop bevorderen de gemeenten dat bij ontwikkeling van beleid en uitvoering gebruik gemaakt wordt van ervaringskennis (en eventueel ervaringsdeskundigheid).

Als regiogemeenten werken we vanuit verschillende regionale en lokale verbanden aan (vaak) samenhangende opgaven. We willen de beschikbare beleids- en uitvoeringscapaciteit optimaal benutten en richten onze gezamenlijke inzet daarom op die doelstellingen en acties die door samen op te trekken meer kunnen opleveren dan wanneer iedere gemeente apart aan de slag gaat. Goede gesprekken hierover in regionaal verband zijn nodig. We gaan als gemeenten echter niet alleen het gesprek met elkaar aan, maar ondernemen actie en betrekken daar ook de uitvoeringspartners bij. Die plannen kunnen zowel over gezamenlijke regionale acties als over lokale acties gaan. Denk bijvoorbeeld aan lokale prestatieafspraken met woningcorporaties om Housing First in iedere gemeente te kunnen inzetten. Daarbij kan het helpen om in breed regionaal verband op te trekken. We willen van elkaar leren en niet steeds opnieuw het wiel uitvinden door lokale kennis en ervaringen vanuit gemeenten over wat werkt te delen en uit te wisselen, zodat we de lokale uitvoeringskwaliteit regiobreed kunnen verbeteren. We zetten zo nodig extra onderzoek in.

Haalbaarheid en uitvoerbaarheid

We prioriteren acties gezamenlijk op basis van de criteria 'haalbaarheid/uitvoerbaarheid' en 'impact', zodat we, met fasering en spreiding van de acties over de vier resterende jaren van het Regionaal Beleidskader Opvang, Wonen en Herstel 2022-2027, resultaat behalen. In deze regionale paragraaf kiezen we er dan ook voor om in regionaal verband op een aantal acties per pijler in te zetten. De ontwikkelagenda van de inkoop Zo thuis mogelijk is breder. Daaraan geven de gemeenten met de zorgaanbieders invulling.

We gaan in de samenwerking onderling en met partners uit van gelijkwaardigheid en committeren ons aan een gezamenlijke inzet hierop, organiseren eigenaarschap, en stemmen regionaal af over de concrete resultaten die we willen bereiken, de concrete prestaties die we hiervoor leveren, wat dit financieel vraagt (wat lokaal en wat regionaal, bijvoorbeeld vanuit eigen lokale middelen, het Innovatiefonds Opvang Wonen Herstel, budgetten voor beschermd wonen, etc.) en hoe we monitoren. Deze inzet stemmen we steeds af met de regionale en lokale inzet vanuit onder andere de ontwikkelagenda inkoop MO BW, maatregelen om de kostenontwikkeling van maatschappelijke opvang te beïnvloeden, ontwikkeling van de woonzorgvisie etc. Voor uitvoering van activiteiten in de eigen gemeente kunnen individuele gemeenten een beroep doen op het Innovatiefonds Opvang Wonen Herstel. Om de samenhang te bewaken maken we gebruik van de bestaande afstemmings- en besluitvormingsstructuren zoals de Portefeuillehoudersoverleggen voor Sociaal Domein en Wonen, het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen, het ambtelijk regionaal afstemmingsoverleg Opvang Wonen Herstel, Regionaal Kompas, en de partneroverleggen met aanbieders en corporaties.

Bijlage 2 Begrippenlijst en afkortingen

BCT	Brede Centrale Toegang, toegang tot MO. Zie ook Toegang.
Beschermd Thuis	Beschermd thuis is in beginsel geen product, maar staat voor een beweging naar inclusief wonen en passende ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Een thuis is meer dan een dak boven je hoofd. De uitgangspunten van een beschermd thuis zijn: sociale inclusie, wonen als basisrecht, burgerschap, participatie en herstel. Óf Beschermd thuis is de (tussen)vorm van ondersteuning onder Beschermd wonen waarbij de cliënt zelfstandig woont met een beschermd wonen indicatie.
Beschermd Wonen (BW)	Beschermd wonen is wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Naast de wettelijke definitie, die alleen de ‘klassieke’ vorm van BW omvat, vallen ook alle andere (tussen)vormen van ondersteuning onder Beschermd wonen: • Vormen van wonen met intensieve ondersteuning, zoals bij beschermd wonen, maar waarbij cliënten wel zelf huur betalen (ook wel scheiden van wonen en zorg) • Tussenvormen waarbij cliënten zelf huur betalen, bijvoorbeeld waarbij: ○ de huur (tijdelijk) wordt overgenomen door de aanbieder; ○ de aanbieder een woning huurt van een woningcorporatie voor de cliënt of voor deze cliënt garant staat; ○ de cliënt een woning huurt van de aanbieder; ○ de cliënt op een andere manier zelfstandig woont met een beschermd wonen indicatie.
Centrumgemeente	De gemeente die namens een regio voor de taken Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen een regierol heeft en ook de financiële middelen van het Rijk ontvangt. Er zijn in Nederland in totaal 43 Centrumgemeenten voor 43 regio's. Haarlem is Centrumgemeente voor de gemeente Beverwijk, Gemeente Bloemendaal, Gemeente Haarlemmermeer, Gemeente Heemskerk, Gemeente Heemstede, Gemeente Velsen, Gemeente Zandvoort.
Eigen Bijdrage	Het deel van de kosten dat een Cliënt zelf moet betalen voor een zorg- of ondersteuningsvoorziening, onder meer in de Wmo en de Wlz.
Ervaringsdeskundigheid	Het bewust en gericht inzetten van ervaringskennis bij de ondersteuning.
GALA	Gezond en Actief leven aanpak
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg: een sector binnen de gezondheidszorg, die zich met de psychische gezondheid van mensen bezighoudt en zich richt op het herstel of het voorkomen van verergering van een psychische stoornis (of psychiatrische aandoening).
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Kennemerland
GO BW	Gemeenschappelijk Orgaan voor beschermd wonen.
Housing first	Housing First of Wonen eerst is een vorm van wonen met ambulante en intensieve begeleiding, bedoeld voor dak en/of thuisloze mensen behorend tot

	de doelgroep van de Wmo. Met deze aanpak is het streven dat mensen die dakloos zijn op korte termijn, van een maand tot drie maanden, een passende plek aangeboden krijgen en zelfstandig wonen in plaats van een langdurige plek in de opvang. Het aantal benodigde woningen voor huisvesting van dakloze mensen blijft gelijk, alleen het proces is anders, omdat verblijf in opvang wordt overgeslagen of sterk verkort.
Inwoner	Persoon van wie het woonadres is gelegen in één van de gemeenten in de regio van de centrumgemeente en die is ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie van de betreffende regiogemeente
IZA	Integraal Zorgakkoord
JEC	Jongerenervaringscoaches, inzet van ervaringsdeskundigheid voor jeugdigen en jongvolwassenen.
LVB	Licht verstandelijke beperking.
Maatwerkvoorziening	Gemeentelijke/Individuele voorziening in het kader van de Wmo 2015 afgestemd op de persoonlijke situatie en de behoeften en kenmerken van Inwoners, waarvan alleen met een geldige toekenning en/of verwijzing op individueel niveau gebruik kan worden gemaakt
Maatschappelijke Opvang (MO)	Tijdelijk onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving, niet zijnde personen die de thuissituatie hebben verlaten in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van relationeel geweld.
OWH	Opvang, wonen en herstel.
Regio	Gemeenten in de regio van centrumgemeente Haarlem. Dit zijn: Haarlemmermeer: gemeente Haarlemmermeer IJmond; gemeente Beverwijk, gemeente Heemskerk en gemeente Velsen Zuid-Kennemerland: gemeente Bloemendaal, gemeente Haarlem, gemeente Heemstede, gemeente Zandvoort
Toegang	Medewerkers die de gemandateerde bevoegdheid hebben om een beschikking voor Beschermd wonen of Maatschappelijke opvang af te geven. Toegang tot de maatwerkvoorziening Beschermd wonen loopt via de casemanagers Beschermd wonen van centrumgemeente Haarlem en de casemanagers van de regiogemeenten. Toegang tot de Maatschappelijke opvang loopt via de BCT. De Toegang tot de voorzieningen Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen loopt, al dan niet gemandateerd, via de gemeente. Omdat de gemeente Haarlem voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen de rol van Centrumgemeente vervult, verloopt de Toegang tot maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen voor Inwoners uit gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlemmerliede, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Spaarnwoude, Velsen en Zandvoort via Haarlem. De Toegang tot de maatwerkvoorziening Maatschappelijke Opvang / Brede Centrale Toegang, een door de gemeente Haarlem gemandateerde bevoegdheid aan GGD Kennemerland. De Toegang tot de maatwerkvoorziening Beschermd Wonen loopt via de casemanagers Beschermd Wonen van de gemeente Haarlem
Tussenvoorzieningen Beschermd Wonen	Dit zijn lichtere vormen van Beschermd Wonen die niet onder de wettelijke definitie van Beschermd wonen vallen (artikel 1.1.1, eerste lid, Wmo 2015). Een tussenvoorziening is een woonvoorziening van of via een aanbieder. De tussenvoorziening is zo georganiseerd dat er meerdere inwoners in elkaars nabijheid wonen en gebruik kunnen maken van een gezamenlijke ruimte. Tussenvoorzieningen zijn op een aantal manieren anders dan Beschermd wonen. Het is in een tussenvoorziening niet nodig dat de begeleiding 24 uur per dag, 7 dagen per week, aanwezig is. Begeleiders kunnen ook op afroep beschikbaar zijn, op vaste momenten in de woonvorm aanwezig zijn of begeleiding bieden op afspraak. Inwoners die in een tussenvoorziening wonen

	zijn daarmee over het algemeen bij het instromen in een voorziening zelfredzamer dan inwoners die Beschermd wonen. In de tussenvoorzieningen worden wonen en zorg van elkaar gescheiden. Inwoners betalen daarom huur voor hun woonplek Óf Tussenvoorziening is de (tussen)vorm van ondersteuning onder Beschermd wonen waarbij cliënten zelf huur betalen, bijvoorbeeld waarbij: ○ de huur (tijdelijk) wordt overgenomen door de aanbieder; ○ de aanbieder een woning huurt van een woningcorporatie voor de cliënt of voor deze cliënt garant staat; ○ de cliënt een woning huurt van de aanbieder;
VWS	het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport
WMO	Wet maatschappelijke Ondersteuning
Wlz	Wet langdurige zorg
Wvggz	De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg vanwege een psychische aandoening

Bijlage 3 Indicatoren

- 1. Versterken van de preventie en vroegsignalering
- 2. Verbeteren van de ondersteuning op maat
- 3. Vergroten van de tijdelijke- en structurele woonoplossingen en
- 4. Realiseren van stabiele uitstroom
-

In deze bijlage zijn de indicatoren opgenomen die gemonitord worden vanaf 2023. Met deze indicatoren kan gemeten worden in hoeverre de doelen van dit uitvoeringsplan worden behaald.

Indicator	Draagt bij aan doel:
Locaties zorgaanbieders op regiokaart	2,3
Registreren van gemeente van herkomst in applicatie	1,2,4
Inzicht in aanmeldingen Beschut Wonen (tussenvoorziening) naar gemeente van herkomst	1,2,4
Inzicht in aanmeldingen Beschermd Wonen naar gemeente van herkomst	1,2,4
Inzicht in % op de wachtlijst Beschut Wonen naar gemeente van herkomst	3
Inzicht in % op de wachtlijst Beschermd Wonen naar gemeente van herkomst	3
Zorgduur BW en Beschut Wonen: gemiddelde tijd tussen indicatie en in zorg	2
Gemiddelde wachttijd voor Beschut- en Beschermd Wonen	2
% van de wachtlijst met inwoners en overbruggingszorg	2
% inwoners zorg Beschut- of Beschermd Wonen	3
Hoeveel cliënten gaan van Beschermd Wonen naar Beschut Wonen	2,4
Hoeveel inwoners gaan van Beschermd Wonen naar Ambulante Begeleiding	2,4
% afbouw van Beschermd Wonen naar ambulante vormen van BW zorg	2
% korter in zorg dan in voorgaande jaren	1,4
Wachttijden met % verkorten	2

Indicator	Draagt bij aan doel:
Dakloze mensen die regelmatig terugkeren in de maatschappelijke opvang	2,3 en 4
Reden duur van de opvang > 9 maanden	4
Duur van de opvang	2,4
Afgegeven beschikkingen MO	1
Aantal trajecten trajectbegeleiding	4

Bijlage 4 Onderzoeken Ambulantisering en Regionalisering van MO en BW in de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer vierde en vijfde meting

Nienke Boesveldt en Charlotte van der Veen hebben voor de Universiteit van Amsterdam vijf opeenvolgende jaren van 2018 tot en met 2023 onderzoeken uitgevoerd naar de ambulantisering en regionalisering van MO en BW in onze regio. Deze onderzoeken maken onderdeel uit van een overkoepelend, landelijk onderzoek in Nederlandse gemeenten. Cliëntverhalen en ervaringen staan centraal in deze rapportages. Bij het opstellen van het regionaal kader en dit uitvoeringsprogramma is gebruik gemaakt van de resultaten van deze onderzoeken. Hieronder zijn de links naar het vierde en vijfde onderzoek weergegeven:

[Vijfde meting ambulantisering en regionalisering MO BW](#)

[Vierde meting ambulantisering en regionalisering MO BW](#)

Hieronder zijn enkele teksten weergegeven over landen in de wijk, uitstroom en continuïteit van begeleiding uit deze onderzoeken.

Landen in de wijk

Anil wordt dit jaar voor de derde keer geïnterviewd. Ten tijde van de vorige meting was Anil (>55 jaar) net uitgestroomd naar een zelfstandige woning met driehoekcontract in een regiogemeente. Hij voelde zich daar direct op zijn plek. Ook heeft Anil goed contact met de burens:

Ik heb leuk contact met alle burens, met allemaal. Kijk hoeveel brieven de burens hebben gestuurd.

Anil heeft veel geklust in zijn nieuwe woning en hiervoor een inrichtingsbudget gekregen. Inmiddels woont hij een jaar in deze woning en voelt hij zich hier helemaal thuis. Met de overgang naar de zelfstandige woning heeft Anil dezelfde begeleiders behouden, waarmee hij tevreden is. Zij ondersteunen hem onder meer met administratie en bijvoorbeeld met tandartsbezoek. Hij had een baan ten tijde van uitstroom en heeft inmiddels een nieuwe parttimebaan. Daarnaast ontvangt Anil aanvullende bijstand en staat hij onder bewind. Hij heeft goed contact met familie in het buitenland, alsook met burens en collega's.

Uitstroom

Naast dat verhuizen voor eenieder een grote verandering betekent, brengt zelfstandig wonen na een periode van verblijven in een MO- of BW-voorziening extra uitdagingen met zich mee. In een voorziening zijn er externe factoren die een structuur bepalen en is de zorg en contact altijd dichtbij. Bij zelfstandig wonen wordt het creëren van structuur ineens een individuele opgave en vergt het vragen om zorg of het zoeken van contact een extra stap.

Interviewer: *Voelde je er klaar voor om hier te gaan wonen?*

Respondent: *In begin zei ik van wel, maar toen kreeg ik de sleutel en toen dacht ik: *vloek*, nu moet ik weg hier. Dan zat ik hier op de bank. Ik had alleen de bank en die vloer nog en toen kreeg ik die kat. Ik had dit allemaal nog niet eens staan. Ik heb de eerste twee weken alleen maar zitten huilen en nu zit ik dan. God, wat een feest! Ik was zo gewend om met elkaar te wonen en met iedereen rekening te houden. Ik was helemaal van god los. Ik liep alleen maar rondjes te draaien.*

Interviewer: *Wat hielp toen?*

Respondent: *Structuur. Je moet een structuur opbouwen en als je dan met vrijwilligerswerk gaat beginnen. (Denise, voormalig cliënt BW)*

Continuïteit van begeleiding

Freek woont zelfstandig, nadat hij is uitgestroomd uit een BW-voorziening. Hij geeft aan hoe belangrijk de continuïteit van begeleiding is, wanneer zijn vrouw overlijdt en in het rouwproces daarna.

Ik heb een begeleider die me bijna tien jaar heeft begeleid. Hij heeft alles meegemaakt. Toen mijn vrouw stief is hij erbij gekomen. Ik heb hem in paniek gebeld en met tien minuten stond hij er. Hij was er gewoon voor me. Hij heeft me toen ook getroost. Hij heeft me een beetje in de tang gehouden. Hij was bang dat ik helemaal in paniek zou raken daar. Mijn begeleider is echt een topkerel. Hij heeft mij heel goed geholpen met die rouw. Daar ben ik trots op. (...) Het team waar ik begeleiding van krijg, die kennen mij al heel goed. Al die begeleiders kennen mij heel goed en ik kan met al die begeleiders goed opschieten.

